

Gmina
Krasnystaw

Miasto
Krasnystaw

Gmina
Siennica Różana

Partnerstwo **KRASNYSTAW** Plus

Miejski Obszar Funkcjonalny

TOM 2

Strategia rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 roku

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007 - 2013 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych.

*Projekt „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013
oraz ze środków budżetu państwa przyznawanych w ramach konkursu dotacji
na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego
w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych*

Zespół opracowujący:

Partnerstwo **KRASNYSTAW** Plus

INICJATYWAŁOKALNA.PL

InicjatywaLokalna.pl

ul. Targowa 18/609, 25-520 Kielce

tel./fax 41 343 01 24

e-mail: biuro@inicjatywalokalna.pl

www.inicjatywalokalna.pl

Marzec 2015

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

Wykaz skrótów.....	4
Wstęp.....	5
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	8
1. Podstawa prawna Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS.....	8
2. Metodologia tworzenia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS.....	10
3. Zgodność Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS z dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi.....	11
4. Obszar wsparcia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS	19
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	22
1. Syntetyczna diagnoza MOF Krasnystaw PLUS – analiza barier i potencjałów rozwojowych	22
2. Wnioski	26
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	29
1. Drzewo problemów i drzewo celów.....	29
2. Wizja i misja, cele strategiczne, priorytety, działania.....	32
3. Wymiar terytorialny wsparcia.....	34
4. Powiązanie celów strategicznych MOF Krasnystaw PLUS z założeniami RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020	37
5. Szczegółowy opis działań dla poszczególnych celów strategicznych	41
IV. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA.....	52
1. Planowane projekty na obszarze MOF Krasnystaw PLUS.....	52
1.1. Zasady, kryteria i tryb wyboru projektów.....	52
1.2. Lista przedsięwzięć do realizacji	55
1.3. Zasięg terytorialny planu działania.....	67
1.4. Analiza wykonalności projektów.....	72

1.5. Analiza wielokryterialna – weryfikacja projektów w odniesieniu do potencjałów MOF Krasnystaw PLUS.....	74
2. Plan finansowy Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS i odniesienie do instrumentów finansowych	79
3. System wdrażania, monitorowania i sprawozdawczości	84
3.1. Organizacja procesu zarządzania	84
3.2. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości	86
4. System ewaluacji i komunikacji społecznej.....	88
4.1. Sposób ewaluacji dokumentu	88
4.2. <i>Public relations</i> Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS.....	89
5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS	91
Spis map	95
Spis map strategicznych	95
Spis schematów	95
Spis tabel	95
Załączniki	100

Wykaz skrótów

CT	– Cel tematyczny
EFRR	– Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	– Europejski Fundusz Społeczny
IF	– Instrumenty finansowe
IZ RPO	– Instytucja Zarządzająca Regionalnego Programu Operacyjnego
JST	– jednostka/jednostki samorządu terytorialnego
KE	– Komisja Europejska
KPZK	– Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
LGD	– Lokalna Grupa Działania
LPR	– Lokalny Plan Rewitalizacji
MiR	– Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MOF	– miejski obszar funkcjonalny
MOR	– Miejsce Odpoczynku Rowerzystów
MŚP	– sektor małych i średnich przedsiębiorstw
OZE	– odnawialne źródła energii
PI	– Priorytet inwestycyjny
PO	– Program Operacyjny
PO IS	– Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO WER	– Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PROW	– Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RPO WL	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
SIT	– strategiczne inwestycje terytorialne
SR WL	– Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
SZOOP	– Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
ZIT	– zintegrowane inwestycje terytorialne
ZKP	– Zespół Koordynujący Projektu

Wstęp

Nowe, zintegrowane podejście terytorialne do realizacji polityki zorientowanej regionalnie, związane jest ze Strategią *Europa 2020*¹, która podkreśla rolę polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014–2020 jako kluczowego sposobu na zapewnienie inteligentnego oraz zrównoważonego rozwoju, sprzyjającego włączeniu społecznemu w państwach członkowskich i ich regionach. Istota tego podejścia opiera się na wykorzystaniu endogenicznych i unikalnych potencjałów terytorialnych, a także likwidacji barier i deficytów w rozwoju poszczególnych obszarów, określonych nie administracyjnie, a funkcjonalnie.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wprowadza do planowania strategicznego na każdym szczeblu administracyjnym współzależność celów polityki przestrzennej i polityki regionalnej oraz podejście terytorialne poprzez tworzenie obszarów funkcjonalnych.

Zgodnie z zapisami ww. dokumentu, *miejski obszar funkcjonalny* jest „układem osadniczym ciągłym przestrzennie, złożonym z odrębnych administracyjnie jednostek. Obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną. Administracyjnie obszary te mogą obejmować gminy miejskie, wiejskie, i miejsko-wiejskie”². MOF można podzielić na cztery podtypy: ośrodków wojewódzkich (w tym metropolitalnych), regionalnych, subregionalnych i lokalnych.

Miejski obszar funkcjonalny Krasnystaw PLUS został zakwalifikowany jako ośrodek lokalny, a wyznaczony w oparciu o:

- 1) analizę dokumentów strategicznych – KPZK 2030, *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.), Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008–2020, Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS*;
- 2) analizę danych statystycznych i informacji w zakresie przemieszczania się, gospodarki, infrastruktury technicznej, zatrudnienia oraz dotyczących możliwości finansowych i planów rozwojowych (Wieloletnich Planów Inwestycyjnych), wskazującą na podobieństwa i problemy oraz funkcjonalne powiązanie obszaru;

¹ *Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komisja Europejska, Bruksela 2010.

² *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 191.

- 3) analizę dotychczasowej działalności samorządów w zakresie współpracy, integracji działań, potencjałów i kierunków rozwoju, powiązań obszaru i diagnozy tych zależności wraz ze wskazaniem proponowanych obszarów działań prorozwojowych i zasad delimitacji obszaru – eksperckie opracowania powiązań;
- 4) deklaracje udziału w projekcie Miasta Krasnystaw, Gminy Krasnystaw, Gminy Siennica Różana;
- 5) przeprowadzone spotkania robocze w okresie od 3 grudnia 2012 do 13 września 2013 r.

Zwiększeniu wykorzystania wewnętrznych potencjałów terytorialnych oraz poprawie efektywności wsparcia, mają służyć *zintegrowane inwestycje terytorialne*, ukierunkowane na wybrane obszary oraz umożliwiające spójną i kompleksową realizację przedsięwzięć finansowanych z wielu źródeł, w tym w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Podstawowym warunkiem realizacji ZIT jest posiadanie dokumentu strategicznego, określającego wspólnie uzgodnione cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i przedsięwzięcia do realizacji, wynikające z identyfikacji powiązań, potencjałów i barier oraz specjalizacji rozwojowych.

Strategia rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku powstała w ramach projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013 oraz ze środków budżetu państwa przyznawanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych. Jest ona narzędziem do realizacji wspólnej polityki w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym i kulturowym z wykorzystaniem zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

Niniejsza Strategia opracowana została zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumencie *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, zatwierdzonym przez Ministra Rozwoju Regionalnego (obecnie Ministra Infrastruktury i Rozwoju) w lipcu 2013 r.

Strategia składa się z czterech zasadniczych części, a mianowicie części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące obszaru wsparcia oraz metodologii tworzenia Strategii, a także uwarunkowania zewnętrzne dokumentu, tj. prawne i strategiczno-programowe.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje syntetyczną diagnozę MOF Krasnystaw PLUS opartą na analizie barier oraz potencjałów rozwojowych i zakończoną wnioskami.

Część programowa przedstawia najistotniejsze założenia współpracy jednostek samorządu terytorialnego w ramach MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku, tj. drzewo problemów i drzewo celów, wizję, misję, cele strategiczne wraz z powiązaniem z założeniami RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020³, a także priorytety i działania ze szczegółowym opisem dla poszczególnych celów. Ponadto wskazano tutaj wymiar terytorialny wsparcia dotyczący koncentracji działań w wymiarze przestrzennym.

Część wdrożeniowa prezentuje planowane do realizacji projekty na obszarze MOF Krasnystaw PLUS wraz z planem finansowym i instrumentami finansowymi, a także zawiera system ich wdrażania, monitorowania i sprawozdawczości oraz system ewaluacji i komunikacji społecznej. Ważnym elementem jest również strategiczna ocena oddziaływania Strategii na środowisko.

Sprawne wdrożenie założeń dokumentu, opierające się o współpracę i koordynację prac poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego przyczyni się do wzrostu konkurencyjności oraz dynamiki rozwoju MOF Krasnystaw PLUS jako ośrodka lokalnego – atrakcyjnego miejsca do życia i pracy.

---

³ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, Lublin, 12.02.2015.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. Podstawa prawna Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS

Koncentracja na miejskich obszarach funkcjonalnych z wykorzystaniem zintegrowanych inwestycji terytorialnych w polityce spójności UE, wynika przede wszystkim z *Umowy Partnerstwa*, zawartej między Polską, a Komisją Europejską w dniu 23 maja 2014 r. i ustalającą zasady programowania perspektywy finansowej na lata 2014–2020. Dokument ten w pkt 3.3.2 reguluje możliwość wykorzystania ZIT oraz potwierdza konieczność przygotowania dokumentu strategicznego, zawierającego zakres wsparcia w ramach tego instrumentu dla MOF.

Ponadto na poziomie europejskim podstawę prawną wdrożenia ZIT określają w szczególności:

- art. 36 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347/320 z 20.12.2013);
- art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347/289 z 20.12.2013).

Na poziomie krajowym najważniejszym aktem prawnym w tym zakresie jest ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146), czyli tzw. ustawa wdrożeniowa, która uszczegółowiła regulacje zapisane w *Umowie Partnerstwa* oraz umocowała prawnie zapisy dokumentu *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce* z lipca 2013 r.

Założenia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS wdrażane będą również w oparciu o następujące przepisy krajowe:

- ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r. nr 227 poz. 1658 z późn. zm.);
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.).

Powyższe przepisy określają obligatoryjne warunki, od których uzależnione jest uruchomienie środków na realizację zintegrowanych inwestycji terytorialnych. W przypadku MOF Krasnystaw PLUS instrument ten umiejscowiony jest w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020*.

Jednym z warunków realizacji przedsięwzięć w formule ZIT jest udokumentowanie chęci współpracy jednostek samorządu terytorialnego, służącej realizacji wspólnych działań. Wolę realizacji zintegrowanych i kompleksowych przedsięwzięć w ramach partnerstwa MOF Krasnystaw PLUS wyraża podpisanie pomiędzy Miastem Krasnystaw – reprezentowanym przez Burmistrza Krasnegostawu, a Gminą Krasnystaw – reprezentowaną przez Wójta Gminy Krasnystaw oraz Gminą Siennica Różana – reprezentowaną przez Wójta Gminy Siennica Różana w dniach:

- 2 stycznia 2014 r. listu intencyjnego, określającego wstępny kształt porozumienia, tj. kierunki działań oraz zasady partycypacji w kosztach realizacji projektu „Utworzenie Obszaru Funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”,
- 6 marca 2014 r. umowy partnerskiej, której przedmiot zawiera zasady funkcjonowania partnerstwa w ramach realizacji projektu, tj. współpracy Lidera i Partnerów oraz między Partnerami, a także wskazuje zakres odpowiedzialności stron umowy.

Kształt porozumienia jest efektem wielomiesięcznej pracy ww. jednostek samorządu terytorialnego nad określeniem granic i wspólnych funkcji MOF Krasnystaw PLUS w celu integracji obszaru i wykorzystania szans rozwojowych dla poprawy jakości życia jego mieszkańców.

2. Metodologia tworzenia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS

Metodologię tworzenia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS warunkowały przede wszystkim obowiązujące wytyczne, wynikające z dokumentów regulujących kwestie ZIT (zawarte w części I, rozdział 1). Strategia opracowana została z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale całej społeczności lokalnej we wszystkich etapach prac, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Na wybór takiego podejścia decydujący wpływ miała idea instrumentu ZIT, w której kluczową rolę odgrywa współpraca samorządów oparta na wykorzystaniu ich zasobów wewnętrznych.

Metodologia prac obejmowała cztery zasadnicze części (podzielone na poszczególne etapy), składające się na efekt końcowy w postaci dokumentu *Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku*, a mianowicie:

1. Opracowanie diagnozy opartej na wykonaniu analiz, badań MOF Krasnystaw PLUS w celu określenia najważniejszych wyzwań i potencjałów jego rozwoju.
2. Opracowanie dokumentu Strategii z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
3. Przeprowadzenie konsultacji społecznych w postaci warsztatów, spotkań i badań ankietowych.
4. Przeprowadzenie działań promocyjnych projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”.

Szczegółowy opis działań w ramach ww. części przedstawiono w Załączniku nr 1. *Sprawozdanie z procesu opracowania Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS i zapewnienia realizacji zasady partnerstwa*, a także rozdziale II. *Diagnozy miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS – Tom I Strategii*.

Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz pracowników Urzędu Miasta Krasnystaw, Urzędu Gminy Krasnystaw i Urzędu Gminy Siennica Różana przy współudziale (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców, jako głównych interesariuszy działań zaplanowanych do realizacji w ramach MOF Krasnystaw PLUS.

3. Zgodność Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS z dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi

Strategia rozwoju MOF Krasnystaw PLUS odnosząc się w swych założeniach do wykorzystywania wspólnych walorów i rozwiązywania problemów miejskiego obszaru funkcjonalnego, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym, subregionalnym i regionalnym, a także realizuje założenia dokumentów w przedmiotowym obszarze na szczeblu krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi celami, działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność zaplanowanych przedsięwzięć. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Nawiązanie Strategii do dokumentów strategicznych oraz planistycznych

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie do zapisów dokumentu strategicznego/planistycznego ⁴
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p><i>Priorytet II.</i> Wzrost zrównoważony – transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej.</p> <p><i>Priorytet III.</i> Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:</p> <p><i>Cel główny 1.</i> Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.</p> <p><i>Cel główny 3.</i> Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%.</p> <p><i>Cel główny 5.</i> Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
POZIOM KRAJOWY		
2.	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p><i>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:</i> Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna. <i>Cel 4</i> – Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki. <i>Kierunek interwencji:</i> Poprawa świadomości roli innowacji i strategii rozwojowych firm wśród przedsiębiorców.</p> <p><i>Polska Cyfrowa. Cel 5</i> – Stworzenie Polski Cyfrowej. <i>Kierunek interwencji:</i> Gromadzenie, przechowywanie, zabezpieczanie oraz udostępnianie danych i dokumentów elektronicznych oraz udostępnianie i zabezpieczanie w postaci</p>

⁴ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

		<p>elektronicznej dotychczasowych zasobów w postaci tradycyjnej, w tym udostępnienie za pośrednictwem Internetu treści objętych domeną publiczną. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. <i>Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.</i> <i>Kierunek interwencji:</i> Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki. <i>Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów:</i> <i>Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</i> <i>Kierunek interwencji:</i> Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach. <i>Kierunek interwencji:</i> Zwiększenie stopnia dyfuzji połączeń wieś-miasto w celu dynamizowania rozwoju zarówno terenów miejskich, jak też obszarów wiejskich. <i>Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski, poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.</i> <i>Kierunek interwencji:</i> Udroźnienie obszarów miejskich i metropolitalnych. <i>Obszar Efektywności i sprawności państwa:</i> Sprawne państwo. <i>Cel 10 – Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej.</i> <i>Kierunki interwencji:</i> Stworzenie warunków dla e-administracji i wdrożenie mechanizmów nowoczesnej debaty społecznej i komunikacji państwa z obywatelami, obejmujące zmianę procedur administracyjnych, wspartą wykorzystaniem narzędzi ICT. <i>Kierunek interwencji:</i> Poprawa jakości i zwiększenie szybkości obsługi administracyjnej obywateli oraz osób prawnych poprzez użycie nowoczesnych instrumentów zarządzania. Kapitał ludzki. <i>Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.</i> <i>Kierunek interwencji:</i> Promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej.</p>
<p>3.</p>	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p><i>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo.</i> <i>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.</i> <i>Priorytet rozwojowy I.1.2. Zwiększenie efektywności instytucji publicznych.</i> <i>Priorytet rozwojowy I.1.3. Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja).</i> <i>Priorytet rozwojowy I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego.</i> <i>Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe.</i> <i>Priorytet rozwojowy I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych.</i> <i>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</i> <i>Priorytet rozwojowy I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.</i> <i>Priorytet rozwojowy I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela.</i> <i>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.</i> <i>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej.</i> <i>Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.</i> <i>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej.</i> <i>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</i> <i>Priorytet rozwojowy II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych.</i></p>

		<p><i>Priorytet rozwojowy II.5.3. Zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych.</i></p> <p><i>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Priorytet rozwojowy II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami. Priorytet rozwojowy II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej. Priorytet rozwojowy II.6.4. Poprawa stanu środowiska.</i></p> <p><i>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. Priorytet rozwojowy II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych. Priorytet rozwojowy II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.</i></p> <p><i>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.</i></p> <p><i>Cel III.1. Integracja społeczna. Priorytet rozwojowy III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytet rozwojowy III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.</i></p> <p><i>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Priorytet rozwojowy III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. Priorytet rozwojowy III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.</i></p> <p><i>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. Priorytet rozwojowy III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich. Priorytet rozwojowy III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.</i></p>
4.	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p><i>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Kierunek działania 2.1. Wspomaganie spójności w układzie krajowym. Kierunek działania 2.2. Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej. Kierunek działania 2.3. Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych.</i></p> <p><i>Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Kierunek działania 3.1. Poprawa dostępności polskich miast i regionów. Kierunek działania 3.2. Zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu.</i></p> <p><i>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Kierunek działania 4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.</i></p> <p><i>Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego. Kierunek działania 2.1. Ochrona interesu publicznego. Kierunek działania 2.2. Zbudowanie sprawnego systemu planowania przestrzennego. Kierunek działania 2.3. Zapewnienie praworządności w planowaniu i realizowaniu procesów przestrzennego rozwoju. Kierunek działania 2.5. Tworzenie warunków dla działalności gospodarczej.</i></p>

5.	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p><i>Cel strategiczny:</i> Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p><i>Cel 1.</i> Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.</p> <p><i>Kierunek 1.2.</i> Tworzenie warunków do rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi.</p> <p><i>Kierunek 1.3.</i> Budowa podstaw konkurencyjności województw.</p> <p><i>Cel 2.</i> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</p> <p><i>Kierunek 2.2.</i> Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.</p> <p><i>Kierunek 2.3.</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.</p>
6.	<p>Krajowa Polityka Miejska do 2020 roku (projekt, wersja I)</p>	<p><i>Cel strategiczny:</i> Wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p><i>Cel szczegółowy 2.</i> Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.</p> <p><i>Cel szczegółowy 3.</i> Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.</p> <p><i>Cel szczegółowy 4.</i> Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.</p> <p><i>Cel szczegółowy 5.</i> Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.</p>
7.	<p>Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 (aktualizacja z 2013 r.)</p>	<p><i>Cel główny:</i> Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej.</p> <p><i>Obszar strategiczny:</i> Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego.</p> <p>I. Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy.</p> <p>I.1. Stworzenie systemu zachęt do podejmowania działalności gospodarczej i powstawania nowych miejsc pracy.</p> <p>II. Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.</p> <p>II.3. Promocja postaw przedsiębiorczych i wsparcie dla inkubatorów przedsiębiorczości, w tym akademickiej.</p> <p><i>Obszar strategiczny:</i> Infrastruktura transportowa i elektroenergetyczna.</p> <p>II. Wzmocnienie spójności wewnętrznej Polski Wschodniej.</p> <p>II.4. Zwiększenie dostępności wysokiej jakości e-usług publicznych.</p>
8.	<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p>	<p><i>Misja:</i> Tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju kapitału społecznego w Polsce przez wspieranie działań na rzecz aktywności i kreatywności obywateli oraz ich współpracy dla dobra wspólnego.</p> <p><i>Cel szczegółowy 2.</i> Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.</p> <p><i>Priorytet 2.2.</i> Rozwój i wzmocnienie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.</p> <p><i>Cel szczegółowy 3.</i> Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.</p> <p><i>Priorytet 3.1.</i> Zwiększanie dostępności informacji i poprawa jakości</p>

		<p>komunikacji w sferze publicznej.</p> <p><i>Cel szczegółowy 4.</i> Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</p> <p><i>Priorytet 4.1.</i> Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej.</p>
9.	<p>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.</p>	<p><i>Cel 1.</i> Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. <i>Kierunek interwencji 1.4.</i> Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.</p> <p><i>Cel 2.</i> Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. <i>Kierunek interwencji 2.2.</i> Poprawa efektywności energetycznej.</p> <p><i>Cel 3.</i> Poprawa stanu środowiska.</p> <p><i>Kierunek interwencji 3.3.</i> Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki.</p>
POZIOM REGIONALNY		
10.	<p>Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p><i>Cel strategiczny 1.</i> Wzmacnianie urbanizacji regionu. <i>Cel operacyjny 1.2.</i> Wspieranie ponadlokalnych funkcji miast.</p> <p><i>Cel strategiczny 2.</i> Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich. <i>Cel operacyjny 2.4.</i> Wspieranie przedsiębiorczości na wsi i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich w najbardziej efektywnych sektorach gospodarki (głównie usług, w tym usług dla rolnictwa). <i>Cel operacyjny 2.5.</i> Wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę transportową, komunalną i energetyczną, w sposób skoordynowany z innymi przedsięwzięciami i spójny wewnętrznie.</p> <p><i>Cel strategiczny 3.</i> Selekttywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu. <i>Cel operacyjny 3.5.</i> Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw. <i>Cel operacyjny 3.6.</i> Rozwój społeczeństwa informacyjnego.</p> <p><i>Cel strategiczny 4.</i> Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu. <i>Cel operacyjny 4.1.</i> Poprawa wewnętrznego skomunikowania regionu dzięki powiązaniu jego najważniejszych miast sprawną siecią drogową, budowaną w pierwszej kolejności tam, gdzie jej niedoskonałość jest barierą rozwoju. <i>Cel operacyjny 4.2.</i> Wspieranie włączenia społecznego. <i>Cel operacyjny 4.3.</i> Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi i współpracy wewnątrzregionalnej. <i>Cel operacyjny 4.5.</i> Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego.</p>
11.	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego z 2002 r. (ze zmianą w 2009 r., 2011 r., 2012 r.)</p>	<p><i>Główne cele zagospodarowania przestrzennego:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania. 2. Tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju województwa i podnoszenie poziomu i jakości życia mieszkańców. 3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności obszaru województwa. <p><i>Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Sieć osadnicza. <p>Miasto Krasnystaw zostało wskazane jako ośrodek o znaczeniu ponadlokalnym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Środowisko kulturowe. 5.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego. <p><i>Ochrona miast historycznych</i> poprzez: ochronę, konserwację, rewaloryzację i rewitalizację historycznej substancji i struktury zabytkowej; w tym rehabilitacja starych zasobów mieszkaniowych, w szczególności układy</p>

		<p>urbanistyczne (Miasto Krasnystaw). <i>Rewaloryzacja najcenniejszych założeń kompozycyjnych i krajobrazowych:</i> budownictwo obronne – założenia zamkowe (Krupe). 8. Strefy pozarolniczej działalności. 8.1. Kompleksowy rozwój infrastruktury ekonomicznej. <i>Wspomaganie rozwoju infrastruktury finansowej, doradztwa i obsługi firm oraz agencji i fundacji rozwoju regionalnego w ośrodkach ponadregionalnych i ponadlokalnych.</i> 8.2. Modernizacja technologiczna i strukturalna gospodarki, dopasowanie sektora przemysłu i usług do reguł konkurencyjności rynkowej. Objęcie procesem restrukturyzacji ośrodków monoprodukcji przemysłowej oraz wysokiego udziału gałęzi tradycyjnych (Miasto Krasnystaw). Wspomaganie przemysłów wysokiej technologii w ośrodkach o predyspozycji do ich lokalizacji (Miasto Krasnystaw). 8.4. Rozwój stref przedsiębiorczości w oparciu o korzyści położenia w regionie przygranicznym oraz przy szlakach komunikacyjnych o międzynarodowym znaczeniu. <i>Pasma podstawowe wzmożonej aktywności gospodarczej:</i> o znaczeniu europejskim obejmujące swoim zasięgiem MOF Krasnystaw PLUS – wzdłuż szlaku „Via Intermare” z Gdańska przez Warszawę, Lublin, Zamość, Hrebenne, Lwów; <i>Strefy przedsiębiorczości skoncentrowanej:</i> strefy aktywności gospodarczej w większych ośrodkach gospodarczych regionu, dla których bazę wyjściową mogą stanowić istniejące tereny przemysłowe, rezerwy terenów przewidzianych pod rozwój przemysłu oraz przewidziane do rewitalizacji dzielnice przemysłowe z gałęziami schyłkowymi (Miasto Krasnystaw). 8.5. Wzmocnienie potencjału ekonomicznego miast w dostosowaniu do ich rangi i funkcji w układzie osadniczo-gospodarczym. Przewiduje się kształtowanie wiodących funkcji rozwojowych w ośrodkach regionalnych, ponadlokalnych i lokalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcja obsługi turystyki – ośrodki ponadlokalne (Miasto Krasnystaw), • funkcja obsługi ruchu międzynarodowego – ośrodki ponadlokalne (Miasto Krasnystaw).
POZIOM SUBREGIONALNY		
12.	<p>Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008–2020</p>	<p><i>Cel strategiczny 1</i> – Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej. <i>Cele operacyjne:</i> 2. Doskonalenie bazy oświatowej, sportowej i kulturalnej. 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego. <i>Cel strategiczny 2</i> – Aktywizacja funkcji gospodarczych – pobudzenie przedsiębiorczości w powiecie, szczególnie w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. <i>Cele operacyjne:</i> 2. Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej. 3. Tworzenie warunków stymulujących uruchomienie nowych miejsc pracy. 6. Przygotowanie przestrzeni powiatu do aktywnego inwestowania. 7. Aktywna promocja gospodarcza szansą otwarcia powiatu dla inwestycji. <i>Cel strategiczny 3</i> – Rozwój turystyki, sportu i rekreacji wraz z promocją powiatu. <i>Cele operacyjne:</i> 1. Rozwój turystyki i sportu. 2. Organizacja i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. 3. Promocja walorów turystycznych powiatu. <i>Cel strategiczny 4</i> – Ochrona środowiska wraz z doskonaleniem infrastruktury technicznej. <i>Cele operacyjne:</i> 1. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej. 2. Podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie dbałości o stan środowiska naturalnego – ochrony</p>

		wód, gruntu, powietrza oraz ochrony przed zanieczyszczeniami i hałasem. 3. Eliminacja emisji szkodliwych dla środowiska poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną. 5. Rozwój inwestycji wytwarzających energię ekologiczną.
13.	Program ochrony środowiska dla powiatu krasnostawskiego na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2017–2020	<i>Komponent: Klimat. Cel długookresowy:</i> Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. <i>Cel krótkookresowy:</i> Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. <i>Komponent: Turystyka. Cel długookresowy:</i> Zrównoważony rozwój turystyki. <i>Cele krótkookresowe:</i> Turystyczna edukacja ekologiczna. Rozwój turystyki rowerowej. <i>Komponent: Powietrze. Cel długookresowy:</i> Ochrona powietrza atmosferycznego. <i>Cel krótkookresowy:</i> Aktywne ograniczenie niskiej emisji. <i>Cel długookresowy:</i> Inwestycje służące ochronie powietrza poprzez zastąpienie konwencjonalnych źródeł energii energią ze źródeł odnawialnych. <i>Cel krótkookresowy:</i> Rozwój produkcji energii słonecznej.
POZIOM LOKALNY		
14.	Lokalna Strategia Rozwoju LGD Krasnystaw PLUS	<i>Cel ogólny 1.</i> Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD. <i>Cele szczegółowe:</i> 3. Poprawa stanu infrastruktury społeczno-kulturalnej. 4. Wzrost świadomości społecznej mieszkańców obszaru. <i>Cel ogólny 2.</i> Rozwój turystyki na obszarze LSR w oparciu o posiadane zasoby. <i>Cele szczegółowe:</i> 1. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. 2. Poszerzenie oferty usług turystycznych i rekreacyjnych. <i>Cel ogólny 3.</i> Rozwój sektora gospodarczego. <i>Cele szczegółowe:</i> 1. Różnicowanie działalności gospodarczej na terenach wiejskich. 2. Wsparcie i promocja rozwiązań ekologicznych oraz wykorzystanie naturalnych zasobów w sektorze gospodarczym.
15.	Strategia Rozwoju Miasta Krasnystaw na lata 2007–2015 z długookresową prognozą do roku 2020	<i>Wizja:</i> Krasnystaw będzie przyjazny dla mieszkańców i turystów, atrakcyjny gospodarczo i turystycznie, z dobrze prosperującą gospodarką, bezpieczny i ekologiczny o pełnej infrastrukturze technicznej i społecznej. <i>Misja:</i> Wszechstronny rozwój miasta, zarówno w dziedzinie społecznej, jak i technicznej, służący podniesieniu jego konkurencyjności i zapewniający atrakcyjne warunki życia i wypoczynku mieszkańcom i przyjezdnym oraz korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości przy zachowaniu zasad ekorozwoju we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego miasta. <i>Cel strategiczny 1.</i> Wspieranie przedsiębiorczości i kreowanie nowoczesnej gospodarki wzmacniającej pozycję Krasnegostawu w województwie lubelskim. <i>Cel strategiczny 2.</i> Poprawa życia w mieście poprzez rozwój i unowocześnienie infrastruktury społecznej. <i>Cel strategiczny 3.</i> Rozwój i unowocześnienie infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska i rozwojowi turystyki. <i>Cel strategiczny 4.</i> Lepsze ukształtowanie ładu przestrzennego miasta Krasnegostawu poprzez rozwój i unowocześnienie infrastruktury technicznej na terenie miasta. <i>Cel strategiczny 5.</i> Kompleksowa rewitalizacja zmiierzająca do poprawy warunków życia mieszkańców Krasnegostawu i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej miasta poprzez odnowę substancji architektonicznej wraz z infrastrukturą techniczną i społeczną.

16.	<p>Strategia Rozwoju Gminy Krasnystaw 2007–2020</p>	<p><i>Cel nadrzędny:</i> Osiągnięcie trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy poprzez optymalne wykorzystanie jej lokalnych warunków i wewnętrznego potencjału rozwojowego oraz zwiększenie konkurencyjności Gminy.</p> <p><i>Misja:</i> Uruchomienie wielokierunkowych procesów rozwojowych w Gminie umożliwiających trwały i zrównoważony rozwój, przyczyniając się do poprawy jakości życia i wzrostu dobrobytu mieszkańców Gminy Krasnystaw.</p> <p><i>Priorytet 1:</i> Przedsiębiorczość i wzrost konkurencyjności Gminy.</p> <p><i>Priorytet 2:</i> Kapitał ludzki i sprawy społeczne.</p> <p><i>Priorytet 3:</i> Atrakcyjność Gminy do zamieszkania i inwestowania.</p> <p><i>Priorytet 4:</i> Zarządzanie Gminą i współpraca.</p>
17.	<p>Strategia Rozwoju Gminy Siennica Różana na lata 2008–2015</p>	<p><i>Wizja:</i> Siennica Różana malownicza miejscowość na wschodzie Lubelszczyzny, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą, techniczną i społeczną, atrakcyjna dla mieszkańców i przyjezdnych, dbająca o czystość środowiska naturalnego oraz dogodne warunki życia i rozwoju.</p> <p><i>Misja:</i> Kompleksowy, nieprzerwany i konsekwentny rozwój Siennicy Różanej sprzyjający rozwojowi gminy, jak i jej mieszkańcom, zapewniający atrakcyjne warunki życia, pracy i wypoczynku mieszkańcom oraz wszystkim przyjezdnym.</p> <p><i>Cel strategiczny 1.</i> Poprawa ukształtowania ładu przestrzennego Siennicy Różanej poprzez rozwój i unowocześnienie infrastruktury technicznej.</p> <p><i>Cel strategiczny 2.</i> Poprawa życia w gminie poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej oraz działania społeczne skierowane do szerokich grup odbiorców.</p> <p><i>Cel strategiczny 3.</i> Rozwój zasobów ludzkich.</p> <p><i>Cel strategiczny 4.</i> Ochrona kultury i dziedzictwa kulturowego.</p> <p><i>Cel strategiczny 5.</i> Rozwój i unowocześnienie infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska naturalnego.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

4. Obszar wsparcia Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS

Obszarem wsparcia Strategii jest Miejski Obszar Funkcjonalny Krasnystaw PLUS, w skład którego wchodzi trzy jednostki samorządu terytorialnego, położone w województwie lubelskim, w powiecie krasnostawskim. Rdzeń obszaru stanowi gmina miejska – Miasto Krasnystaw, do której przylegają gminy wiejskie, tj. Gmina Krasnystaw oraz Gmina Siennica Różana – tworzące strefę zewnętrzną. Obszar funkcjonalny ostatecznie został wyznaczony w oparciu o 3 grupy czynników delimitacyjnych, tj.⁵:

1. *Czynniki funkcjonalne:*

- powiązania infrastrukturalne i występujące wspólne problemy planistyczne dla lokalizowanych inwestycji,
- wzajemne przemieszczanie się do pracy między jednostkami terytorialnymi.

2. *Czynniki społeczno-gospodarcze:*

- podobny stan rozwoju gospodarczego (wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców oraz występowanie istotnych dla MOF pracodawców na terenie gmin),
- podobny stan infrastruktury gminnej.

3. *Czynniki morfologiczne:*

- bezpośrednie sąsiedztwo rdzenia dla gmin strefy zewnętrznej,
- podobny wskaźnik gęstości zaludnienia w mieście i przylegających do niego przedmieściach, zlokalizowanych w gminach wiejskich.

Miasto Krasnystaw jako centrum administracyjne, społeczne, gospodarcze oraz kulturowe powiatu służy sąsiadującym obszarom wiejskim swoim zapleczem usługowym i wpływa na ich rozwój. Dzięki istniejącym branżom przetwórstwa rolno-spożywczego zapewnia rynki zbytu dla produktów rolnych ze wsi, szczególnie z otaczających go terenów: Gminy Krasnystaw i Gminy Siennica Różana.

Gmina Krasnystaw jest typową gminą podmiejską, która otacza Miasto Krasnystaw otwartym pierścieniem, od wschodu przeciętym obszarem Gminy Siennica Różana. Położona jest w południowym obszarze rolniczym województwa i stanowi jeden z głównych obszarów produkcji żywności oraz biznesu rolnego o randze krajowej.

⁵ Formularz wniosku o przyznanie dotacji w ramach konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych organizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej – Załącznik nr 1 do Regulaminu Konkursu dotacji.

Gmina Siennica Różana położona jest nad rzeką Siennicą, a jej wysoka jakość środowiska oraz dobre warunki glebowe determinują profil gospodarczy obszaru. Podstawowym kierunkiem aktywności gospodarczej jest rolnictwo, w wielu przypadkach z udziałem produkcji ekologicznej. Na terenie gminy brak jest wyraźnej specjalizacji w dziedzinie przedsiębiorczości, jak również nie występują duże podmioty gospodarcze.

Mapa 1 Zasięg Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnystaw PLUS

Źródło: Opracowanie własne

Całkowita powierzchnia MOF Krasnystaw PLUS wynosi 291 km², co stanowi 1,2% obszaru województwa lubelskiego. Największą jednostką samorządu pod względem powierzchni jest Gmina Krasnystaw (151 km²), kolejną Siennica Różana (98 km²), a najmniejszą – Miasto Krasnystaw (42 km²). Dane dotyczące poszczególnych jednostek oraz udział % w całkowitej powierzchni obszaru funkcjonalnego zamieszczono w tabeli 2.

Tabela 2 Powierzchnia MOF Krasnystaw PLUS w 2013 r.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia terenu (km ²)	Udział %
Miasto Krasnystaw	42	14,4
Gmina Krasnystaw	151	51,9
Gmina Siennica Różana	98	33,7
MOF Krasnystaw PLUS	291	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obszar MOF Krasnystaw PLUS, wg stanu na koniec 2013 roku, zamieszkiwało łącznie 32 693 mieszkańców, w tym 15 790 mężczyzn i 16 903 kobiety. Stanowi to 1,5% ludności województwa lubelskiego. Dane zestawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Ludność zamieszkująca MOF Krasnystaw PLUS w 2013 r.

Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Udział %	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
Miasto Krasnystaw	19 539	59,8	9 350	10 189
Gmina Krasnystaw	8 872	27,1	4 344	4 528
Gmina Siennica Różana	4 282	13,1	2 096	2 186
MOF Krasnystaw PLUS	32 693	100,0	15 790	16 903

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

MOF Krasnystaw PLUS jest odpowiedzią na preferowanie dla ośrodków lokalnych pożądanego procesu integracji miasta oraz obszarów wiejskich, dokonującej się w oparciu o sieć miast powiatowych (Miasto Krasnystaw). Uzyskanie spójności pozwala, mimo występujących różnic w zakresie rozmieszczenia sił wytwórczych, na realizację perspektyw rozwojowych mieszkańców obszaru MOF.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. Syntetyczna diagnoza MOF Krasnystaw PLUS – analiza barier i potencjałów rozwojowych

Kompleksowa diagnoza obecnej sytuacji w MOF Krasnystaw PLUS oparta przede wszystkim na identyfikacji i analizie powiązań między jednostkami samorządu terytorialnego, obejmuje łącznie następujące obszary strategicznej interwencji – demografię, zatrudnienie i rynek pracy, przedsiębiorczość lokalną i rozwój gospodarczy, komunikację i transport, infrastrukturę komunalną i mieszkalnictwo, a także turystykę (zawarta jest w dokumencie *Diagnoza miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS* – stanowiącym Tom I Strategii). Tak szerokie rozpoznanie wspólnych potrzeb i problemów pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

Identyfikacji najważniejszych barier oraz potencjałów rozwojowych MOF Krasnystaw PLUS dokonano w oparciu o dane pierwotne i wtórne zebrane podczas prac nad dokumentem, w tym: dane GUS, informacje uzyskane z poszczególnych samorządów w ankiecie poprzedzającej sporządzenie wniosku o przyznanie dotacji oraz zebrane podczas warsztatów, badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i przedsiębiorców, a także na podstawie obserwacji własnych. W tabeli 4 przedstawiono bariery i potencjały rozwojowe w podziale na ww. poszczególne obszary strategicznej interwencji.

Tabela 4 Bariery i potencjały rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS

Potencjały rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS	Bariery rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS
DEMOGRAFIA	
Dodatnie saldo migracji w Gminie Siennica Różana.	Malejąca liczba ludności MOF.
Nieznacznie niższy od średniej w kraju i województwie oraz rosnący udział % dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie MOF.	Niższy od średniej w kraju i województwie oraz malejący udział % ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem MOF.
Przywiązanie mieszkańców MOF do miejsca zamieszkania.	Wyższy od średniej w kraju i województwie oraz rosnący udział % ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem MOF.
Dobre warunki życia na terenie MOF w ocenie mieszkańców.	Ujemny i rosnący oraz niższy od średniej w kraju i województwie przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w MOF.

	Ujemne saldo migracji w Mieście Krasnystaw oraz Gminie Krasnystaw.
	Niższa od średniej w kraju i województwie oraz malejąca liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach na 1000 mieszkańców MOF.
ZATRUDNIENIE I RYNEK PRACY	
Wyższa od średniej w kraju i województwie liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w Mieście Krasnystaw.	Wyższy od średniej w kraju i województwie oraz rosnący udział % osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w MOF.
	Niższa od średniej w kraju i województwie oraz utrzymująca się na tym samym poziomie liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Krasnystaw i Gminie Siennica Różana.
	Wysoki udział % osób pracujących w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa na terenie MOF.
	Rosnące, ale zdecydowanie niższe w relacji do średniej krajowej i wojewódzkiej przeciętne wynagrodzenie brutto na terenie powiatu krasnostawskiego.
	Trudności w znalezieniu pracy na terenie MOF w opinii mieszkańców.
	Niedostosowane do potrzeb wsparcie skierowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo w opinii mieszkańców MOF.
	Niedostosowanie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy MOF w opinii mieszkańców.
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ LOKALNA I ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Niższa od średniej w kraju i województwie, ale rosnąca liczba jednostek wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w MOF.	Niższa od średniej w kraju i województwie oraz malejąca liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF.
Niższa od średniej w kraju i województwie, ale rosnąca liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie MOF.	Mała liczba dużych przedsiębiorstw na terenie MOF.
Dominujący udział mikroprzedsiębiorstw w strukturze podmiotów gospodarczych MOF.	Brak Inkubatora Przedsiębiorczości w MOF.
Bogate tradycje związane z chmielarstwem w MOF.	Brak Biura Obsługi Inwestora w MOF.

Funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF.	Brak uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych.
Dostępność niezagospodarowanych terenów w MOF z możliwością przekształcenia ich w tereny inwestycyjne.	Słaba atrakcyjność inwestycyjna MOF w opinii mieszkańców.
Rosnąca oraz na tym samym poziomie w porównaniu do średniej w kraju i województwie liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców funkcjonujących w MOF.	Niesprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie MOF w opinii przedsiębiorców.
	Brak systemu preferencji ekonomicznych do rozwoju przedsiębiorczości na terenie MOF.
	Niska różnorodność i jakość form wsparcia skierowanych do przedsiębiorców na terenie MOF.
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	
Dogodne położenie MOF przy międzynarodowej trasie ekspresowej S-17 oraz drogach wojewódzkich nr 812, 843, 844, 846.	Zły stan techniczny nawierzchni części dróg na terenie MOF.
Droga krajowa i wojewódzka przebiegające przez obszar MOF stanowiące połączenie z przejściami granicznymi z Ukrainą.	Słabo rozwinięta infrastruktura ścieżek rowerowych na terenie MOF.
Linia kolejowa nr 69 relacji Rejowiec–Hrebenne oraz linia kolejowa Warszawa–Lwów przebiegające przez obszar MOF.	Brak jednego miejsca przesiadkowego dla pasażerów korzystających z komunikacji zbiorowej (3 miejsca przesiadkowe).
Duża liczba połączeń komunikacji zbiorowej MOF z okolicznymi gminami oraz dużymi miastami w opinii mieszkańców.	Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w Mieście Krasnystaw.
	Niewystarczająca przepustowość istniejącego mostu w Mieście Krasnystaw.
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA I MIESZKALNICTWO	
Wysoki stopień zwodociągowania MOF (Gmina Krasnystaw – 80%, Miasto Krasnystaw oraz Gmina Siennica Różana – 95%).	Niższa od średniej w kraju i województwie oraz utrzymująca się na tym samym poziomie liczba mieszkań socjalnych w MOF w przeliczeniu na 1000 osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (brak mieszkań socjalnych w Gminie Siennica Różana).
Rosnąca liczba nowych budynków oddanych do użytkowania na obszarze MOF.	Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i starszych występujące na terenie MOF.
	Niewystarczająca efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych na terenie MOF.

	Zbyt duży poziom niskiej emisji zanieczyszczeń do środowiska w MOF.
	Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców MOF.
TURYSTYKA	
Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne (obiekty wpisane do rejestru zabytków) oraz naturalne (produkty naturalne związane z uprawą chmielu).	Brak produktów turystycznych i spójnej oferty turystycznej MOF Krasnystaw PLUS.
Duża powierzchnia obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych w MOF, w tym objętych ochroną prawną.	Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna na terenie MOF.
Szlaki turystyczne oraz ścieżka przyrodnicza przebiegające przez MOF.	Mała liczba obiektów noclegowych, w tym gospodarstw agroturystycznych na terenie MOF.
Planowana trasa rowerowa Polski Wschodniej „Green Velo” przebiegająca przez MOF.	Postępująca degradacja techniczna obiektów zabytkowych w MOF.
Położenie na szlaku Warszawa–Zamość–Lwów.	
Wypromowane imprezy kulturalne na terenie MOF o zasięgu ponadregionalnym.	
ANALIZA BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	
Wyższe niż średnia w województwie oraz rosnące dochody własne na 1 mieszkańca w Mieście Krasnystaw i Gminie Krasnystaw.	Rosnące, ale zdecydowanie niższe niż średnia w kraju i województwie dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Siennica Różana.
Wyższy niż średnia w województwie oraz rosnący udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w budżetach Miasta Krasnystaw i Gminy Krasnystaw.	Rosnący, ale zdecydowanie niższy niż średnia w kraju i województwie udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w budżecie Gminy Siennica Różana.
Wyższy niż średnia w województwie i rosnący udział w podatku dochodowym od osób fizycznych w Mieście Krasnystaw.	Niższy niż średnia w kraju i województwie udział w podatku dochodowym od osób fizycznych w Gminie Krasnystaw i Gminie Siennica Różana.
	Niższy niż średnia w kraju i województwie udział w podatku dochodowym od osób prawnych w Mieście Krasnystaw, Gminie Krasnystaw i Gminie Siennica Różana.
	Niższe niż średnia w kraju i województwie oraz malejące wydatki majątkowe ogółem na 1 mieszkańca MOF Krasnystaw PLUS.

Źródło: Opracowanie własne

2. Wnioski

Po dokonaniu analizy zdiagnozowanych potencjałów i barier rozwojowych w podziale na poszczególne obszary strategicznej interwencji, można wyciągnąć następujące wnioski na temat ich oddziaływania na MOF Krasnystaw PLUS:

1. Utrzymująca się tendencja spadkowa liczby ludności, prowadząca do systematycznego zmniejszania się potencjału ludnościowego obszaru jest spowodowana ujemnym i pogarszającym się przyrostem rzeczywistym (stanowiącym sumę przyrostu naturalnego oraz salda migracji). Taka sytuacja negatywnie wpłynie na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy całego obszaru, dlatego należy podjąć działania hamujące odpływ ludności. Ponadto wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym i mały udział osób w wieku przedprodukcyjnym, a także zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach, świadczy o niekorzystnej strukturze demograficznej, która w perspektywie długoterminowej wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej. Ważnym czynnikiem mogącym wpłynąć na poprawę sytuacji jest fakt przywiązania społeczności do miejsca zamieszkania, a także dobra ocena warunków życia. Samorzady powinny wykorzystać tę sytuację, inwestując w tworzenie warunków do osiedlania oraz dalszą poprawę jakości życia, zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym, jak i przestrzennym, aby zatrzymać i przyciągnąć jak największą liczbę osób, zmniejszając w ten sposób zjawisko depopulacji obszaru.
2. Słaba atrakcyjność inwestycyjna MOF odzwierciedla się w zmniejszającej się liczbie nowo rejestrowanych przedsiębiorstw, jak również małej liczbie działających dużych podmiotów gospodarczych. Jest to efekt zarówno spadku przedsiębiorczości wśród mieszkańców, jak również słabego zainteresowania obszarem ze strony inwestorów zewnętrznych. Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród przedsiębiorców, jako przyczyny takiego stanu wskazują: niesprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym brak systemu preferencji ekonomicznych oraz niska różnorodność i jakość innych form wsparcia. Konieczne jest zatem utworzenie instytucji wspierającej lokalną przedsiębiorczość oraz stworzenie warunków przestrzennych do rozwoju gospodarczego poprzez udostępnienie uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych.

3. Następstwem problemów w sferze gospodarczej jest zbyt mały rynek pracy, oferujący niewystarczającą liczbę miejsc zatrudnienia. Osoby pracujące otrzymują natomiast wynagrodzenie znacznie odbiegające poziomem od średniej krajowej i wojewódzkiej. Zdaniem ankietowanych mieszkańców MOF przyczyną takiego stanu jest: z jednej strony zbyt mała liczba podmiotów gospodarczych oferujących zatrudnienie i w związku z tym trudności ze znalezieniem pracy na tym obszarze, a z drugiej strony niedostosowanie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy oraz niedostateczne wsparcie kierowane do tych osób, związane np. z przekwalifikowaniem. Należy podjąć działania niwelujące tę niekorzystną sytuację, ponieważ prowadzić ona będzie do dalszego obniżania się dochodów gospodarstw domowych oraz rosnącej liczby emigracji w celach zarobkowych.
4. Badanie ankietowe potoków pasażerskich wykazało dużą popularność i częstotliwość korzystania z komunikacji publicznej przez społeczność lokalną MOF. Potwierdziło również, że istnieje silne powiązanie Miasta Krasnystaw z Gminą Krasnystaw i Gminą Siennica Różana w zakresie przemieszczania się oraz korzystania z infrastruktury społecznej, świadczenia pracy i prowadzenia działalności gospodarczej. Głównym kierunkiem przemieszczania osób korzystających z transportu zbiorowego jest rdzeń MOF – Miasto Krasnystaw, które jako większy ośrodek osadniczy, obsługuje i zaspokaja potrzeby mieszkańców poszczególnych JST. W tej sytuacji funkcjonowanie w mieście trzech miejsc przesiadkowych jest dużym utrudnieniem dla pasażerów w codziennym życiu. Zasadna jest realizacja inwestycji integrującej różne formy komunikacji zbiorowej i indywidualnej na terenie MOF.
5. MOF Krasnystaw PLUS aktualnie nie posiada unikatowej, wyróżniającej się oferty turystycznej. W połączeniu z problemami w dziedzinie komunikacji i transportu obszar jest mało atrakcyjny turystycznie. Podjęcie działań wykorzystujących potencjał w postaci bogatego dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe przyczyni się do wzrostu liczby turystów. Jednak w tym celu niezbędne jest wykreowanie rozpoznawalnego w skali ponadregionalnej produktu turystycznego oraz rozwój bazy rekreacyjnej i turystycznej. Ponadto rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzeniem zdrowego trybu życia, wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury rekreacyjnej, które będą skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów.

6. W celu pełnego wykorzystania potencjału natury, którym dysponuje MOF Krasnystaw PLUS, należy zwrócić większą uwagę na ochronę środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami. Poprawę jakości środowiska naturalnego można osiągnąć przede wszystkim poprzez inwestycje w zakresie zmniejszania zapotrzebowania i ograniczania strat energii oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Ważne jest również podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie” powinna mieć miejsce już wśród najmłodszych mieszkańców MOF.
7. Analiza budżetów poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład partnerstwa Krasnystaw PLUS wskazuje na dwie podstawowe bariery rozwojowe. Pierwszą z nich jest odnotowywany w ostatnich latach niższy od średniej dla kraju i województwa udział w dochodach własnych dochodów z podatku od osób fizycznych (poza Miastem Krasnystaw) oraz podatku od osób prawnych. Oznacza to słabą samodzielność finansową jednostek, która w dużej mierze warunkuje proces świadczenia usług publicznych na wysokim poziomie oraz w istotny sposób oddziałuje na zdolność realizacji długookresowych zadań o charakterze rozwojowym. Drugą barierą są niższe niż średnia w kraju i województwie oraz stale malejące wydatki majątkowe ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które przeznaczone są na długo- lub krótkookresowe cele inwestycyjne, dynamizujące rozwój społeczny i gospodarczy obszaru MOF. Wdrożenie wszystkich ww. działań przyniesie efekt w postaci zwiększonych dochodów do budżetów i tym samym wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

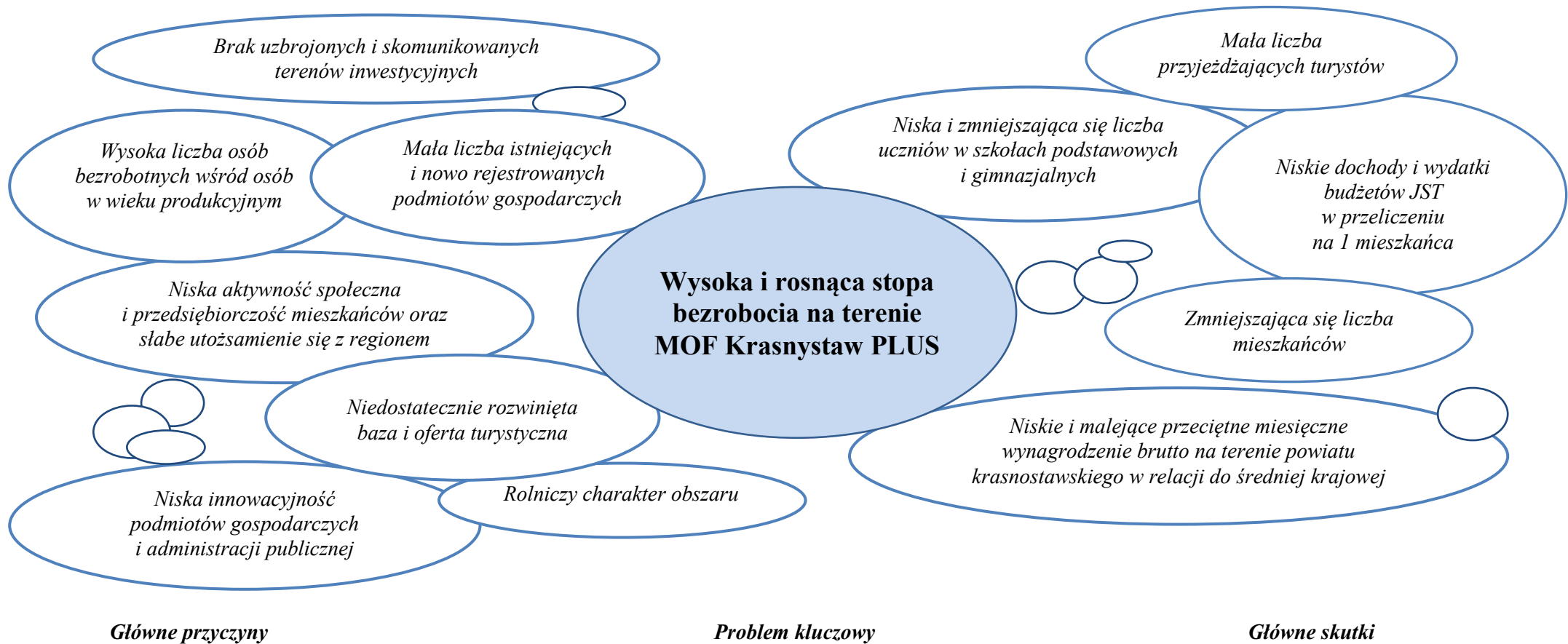
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Drzewo problemów i drzewo celów

Efektami przeprowadzonej analizy logicznej na podstawie kompleksowej diagnozy MOF Krasnystaw PLUS są: drzewo problemów (schemat 1) oraz drzewo celów (schemat 2). Technika ta posłużyła wykryciu oraz wizualizacji logicznych związków pomiędzy zidentyfikowanymi problemami oraz ich przyczynami i skutkami, a także sformułowaniu na tej podstawie głównych efektów działań z wykorzystaniem określonych środków. Jako zagadnienia problemowe wykorzystano najważniejsze elementy analizy barier, zawarte w części II, rozdział 1.

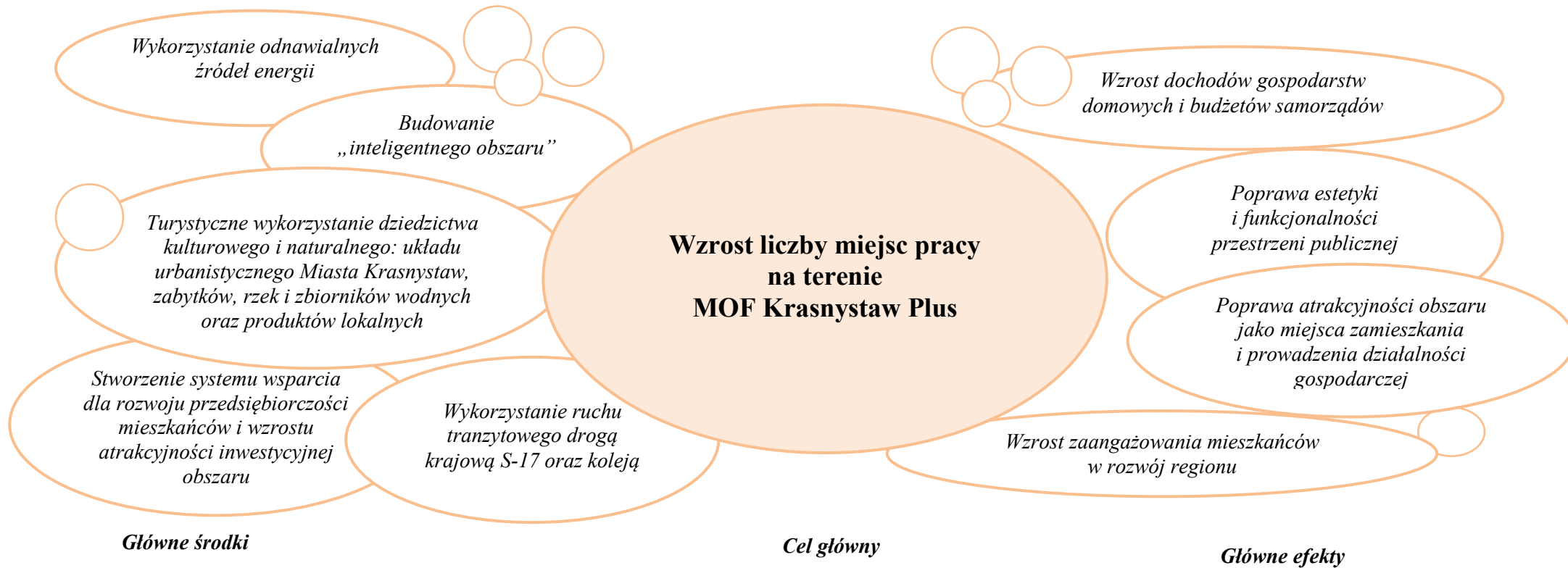
Schemat 1 Drzewo problemów MOF Krasnystaw PLUS

Źródło: Opracowanie własne

Schemat 2 Drzewo celów MOF Krasnystaw PLUS

Źródło: Opracowanie własne

2. Wizja i misja, cele strategiczne, priorytety, działania

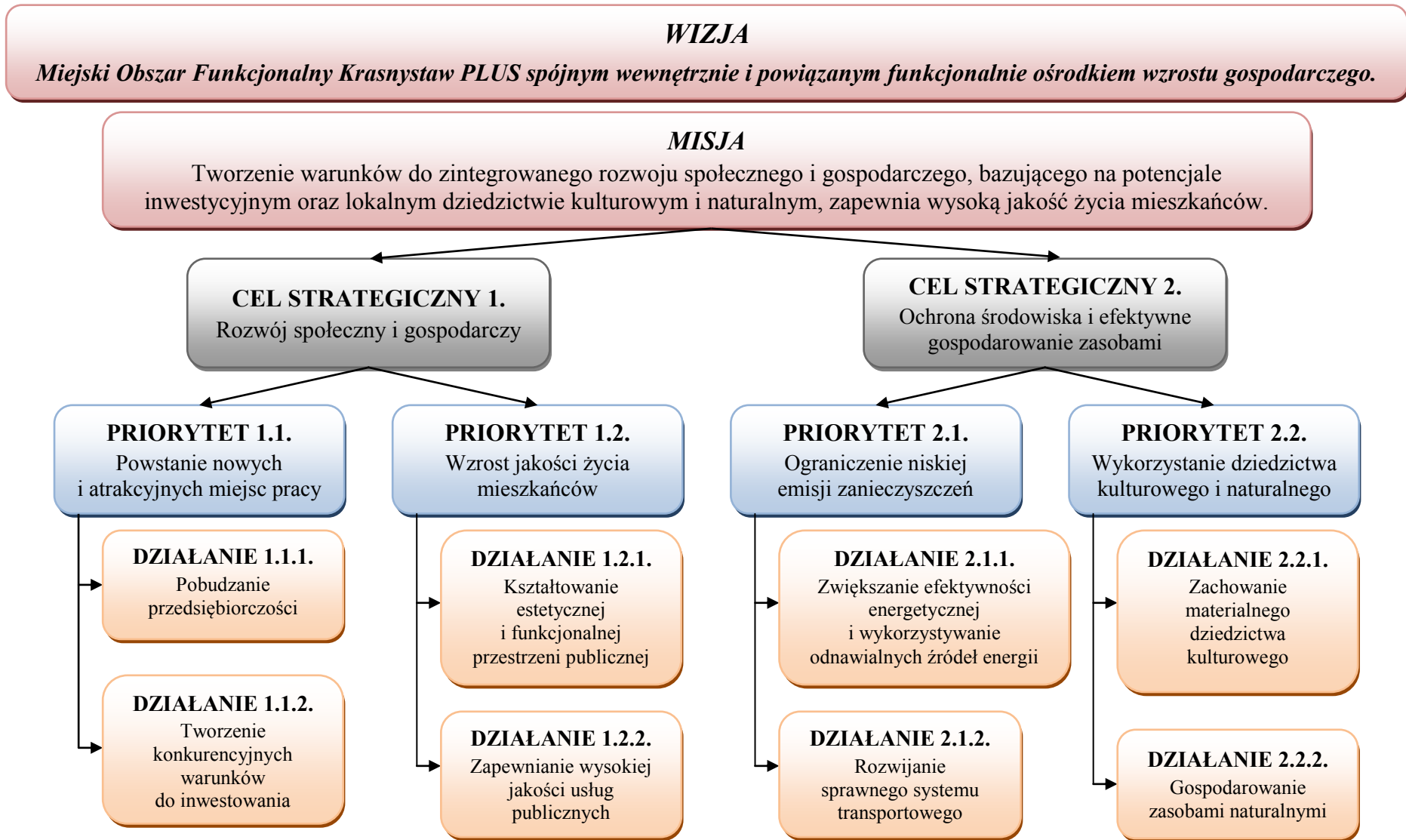
Strategia rozwoju MOF Krasnystaw PLUS opracowana została w układzie uwzględniającym dwa kluczowe jej elementy, tj. *wizję* – pokazującą wizerunek obszaru funkcjonalnego w przyszłości i *misję* – będącą naczelnym kierunkiem zintegrowanej polityki terytorialnej, wokół której powinny się koncentrować wspólne i kompleksowe działania współpracujących jednostek samorządu terytorialnego na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, a codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obecnej sytuacji w MOF Krasnystaw PLUS, m.in. poprzez analizę poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego – Miasta Krasnystaw, Gminy Krasnystaw i Gminy Siennica Różana (zawartą w dokumencie *Diagnoza miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS – TOM 1 Strategia rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku*), sformułowano jego wizję i misję rozwoju.

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów strategicznych, priorytetów oraz zaplanowanych do realizacji działań (schemat 3).

Schemat 3 Założenia Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku

Źródło: Opracowanie własne

Monitorowanie stanu osiągnięcia ww. celów strategicznych odbywać się będzie przy pomocy dwóch kluczowych i skwantyfikowanych wskaźników z planowanymi do osiągnięcia wartościami docelowymi, a mianowicie:

- 1) wskaźnika produktu: powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 857 520,42 m²
- 2) wskaźnika rezultatu: przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 76 szt.

Wartości docelowe dla celów stanowią sumę wartości docelowych ww. wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji poszczególnych projektów.

3. Wymiar terytorialny wsparcia

Jednym z najważniejszych założeń polityki spójności UE na lata 2014–2020 jest szerokie uwzględnienie w jej ramach wymiaru terytorialnego. Wynika to bezpośrednio z zapisów Traktatu Lizbońskiego⁶, który zrównał znaczenie wymiaru terytorialnego z wymiarem gospodarczym i społecznym. Podejście terytorialne oznacza odejście od postrzegania obszarów przez pryzmat granic administracyjnych na rzecz definiowania ich na podstawie wspólnych potencjałów i barier rozwoju oraz występujących powiązań. Celem tak prowadzonej polityki jest stymulowanie rozwoju zrównoważonego wszystkich obszarów w oparciu o ich endogeniczny potencjał. Zastosowanie wymiaru terytorialnego przejawia się w praktyce w dostosowaniu interwencji do zidentyfikowanych specyficznych potrzeb i potencjałów z uwzględnieniem różnicowań wewnętrznych. Pozwala to, dzięki optymalnemu dostosowaniu zakresu i intensywności wsparcia, na skuteczną i efektywną realizację celów rozwojowych⁷.

Uwzględniając specyfikę przestrzenną MOF Krasnystaw PLUS, przeprowadzoną analizę barier i potencjałów rozwojowych oraz konieczność wzmocnienia integracji obszarów w relacji miasto-wieś – wyznaczono 4 obszary wsparcia, którym przyporządkowano cele i działania rozwojowe w największym stopniu prowadzące do osiągnięcia pozytywnych zmian we wszystkich zdiagnozowanych sferach problemowych. Obszary wsparcia wraz z odpowiadającymi im działaniami oraz uzasadnienie wyboru zaprezentowano w tabeli 5.

⁶ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. UE C 306 z 17.12.2007).

⁷ Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23.05.2014.

Tabela 5 Obszary wsparcia w Strategii MOF Krasnystaw PLUS

OBSZARY NISKIEJ AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ
<i>Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy</i>
<i>Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości</i> <i>Działanie 1.1.2. Tworzenie konkurencyjnych warunków do inwestowania</i>
<i>Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i>
<i>Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego</i>
<p><i>Uzasadnienie:</i> Podstawowym problemem zidentyfikowanym na terenie MOF Krasnystaw PLUS jest niezadowalający poziom rozwoju gospodarczego. Wszystkie JST wchodzące w skład partnerstwa charakteryzują się niekorzystnymi w stosunku do średniej krajowej i wojewódzkiej wartościami wskaźników odnoszących się do przedsiębiorczości. Niska aktywność gospodarcza skutkuje natomiast wysokim poziomem bezrobocia oraz w konsekwencji powoduje liczne problemy natury społecznej i demograficznej. Jednocześnie Miasto Krasnystaw, jako rdzeń obszaru funkcjonalnego, jest ośrodkiem koncentrującym funkcje gospodarcze (co potwierdzają znacznie korzystniejsze wartości wspomnianych wskaźników), dlatego istnieje silne powiązanie miasta z gminami wiejskimi w zakresie przemieszczania się, korzystania z różnych usług, świadczenia pracy i prowadzenia działalności gospodarczej. Zdiagnozowane bariery związane są przede wszystkim z niesprzyjającymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej – brakiem odpowiednio przygotowanych (uzbrojonych i skomunikowanych) terenów inwestycyjnych, zbyt małą różnorodnością i jakością form wsparcia, brakiem systemu preferencji ekonomicznych dla przedsiębiorców oraz niewystarczającą współpracą ze strony instytucji otoczenia biznesu. Działania realizowane w ramach wyznaczonego obszaru wsparcia są dostosowane do jego specyfiki oraz wybrane w taki sposób, aby w jak największym stopniu pozwoliły na rozwiązanie problemów, wykorzystując zidentyfikowane wewnętrzne potencjały rozwojowe.</p>
OBSZARY Z NIEWYKORZYSTANYM POTENCJAŁEM TURYSTYCZNYM
<i>Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy</i>
<i>Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej</i>
<i>Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i>
<i>Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego</i> <i>Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego</i> <i>Działanie 2.2.2. Gospodarowanie zasobami naturalnymi</i>
<p><i>Uzasadnienie:</i> Cały miejski obszar funkcjonalny Krasnystaw PLUS charakteryzuje się bogatym dziedzictwem kulturowym i historycznym (m.in. obiekty wpisane do rejestru zabytków) oraz dużymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, w tym związanymi z naturalnymi produktami lokalnymi opartymi na uprawie chmielu. Te wewnętrzne potencjały pozostają niewykorzystane, gdyż ani poszczególne samorządy, ani MOF jako całość, nie dysponują spójną i kompleksową ofertą atrakcji i usług turystycznych. Brak rozpoznawalnych produktów turystycznych, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna (w tym przede wszystkim baza noclegowa i gastronomiczna) oraz postępująca degradacja techniczna obiektów zabytkowych to problemy, które zostaną rozwiązane dzięki realizacji projektów w ramach wyznaczonego obszaru wsparcia. Przedsięwzięcia te, opierając się na naturalnych i kulturowych zasobach MOF oraz kształtując estetyczną i funkcjonalną przestrzeń publiczną, pozwolą na wykorzystanie</p>

<p>endogenicznego potencjału turystycznego, tak aby turystyka stała się ważną gałęzią lokalnej gospodarki. Dodatkowo kompleksowa oferta turystyczna obszaru będzie kolejnym ogniwem łączącym poszczególne samorzady w ramach partnerstwa oraz integrującym obszary miejskie i wiejskie.</p>
<p>OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI</p>
<p><i>Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy</i></p>
<p><i>Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości</i></p>
<p><i>Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej</i></p>
<p><i>Działanie 1.2.2. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych</i></p>
<p><i>Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i></p>
<p><i>Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego</i></p>
<p><i>Uzasadnienie:</i> Pod pojęciem rewitalizacji można wskazać cały pakiet różnorodnych działań, które przyczyniają się do ograniczenia zjawisk ubóstwa i wykluczenia społecznego, ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru, a tym samym poprawy jakości życia mieszkańców. Wyznaczenie w MOF obszarów wymagających rewitalizacji, związane jest ze zdiagnozowanymi barierami rozwojowymi, obejmującymi łącznie sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenną, środowiskową i kulturową. Tereny dotknięte tymi problemami wymagają kompleksowego podejścia, które wyraża się w integrowaniu działań w ramach różnych aspektów rewitalizacji, przy wykorzystaniu potencjałów endogenicznych obszarów miejskich i wiejskich. Realizacja działań infrastrukturalnych jako narzędzie niwelowania zjawisk związanych z problemami społecznymi obejmować będzie inwestycje związane z kształtowaniem przyjaznej przestrzeni publicznej – funkcjonalnej i estetycznej oraz zachowaniem dziedzictwa kulturowego poprzez przedsięwzięcia w zakresie przywrócenia lub nadania nowych funkcji zdegradowanym budynkom, obiektom i terenom. W wymiarze gospodarczym niezbędne będą działania z zakresu wspierania samozatrudnienia oraz powstawania podmiotów ekonomii społecznej, a w wymiarze społecznym – na rzecz poprawy dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.</p>
<p>OBSZARY ZDEGRADOWANEGO ŚRODOWISKA NATURALNEGO</p>
<p><i>Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i></p>
<p><i>Działanie 2.1.1. Zwiększanie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii</i></p>
<p><i>Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego</i></p>
<p><i>Działanie 2.2.2. Gospodarowanie zasobami naturalnymi</i></p>
<p><i>Uzasadnienie:</i> Obszar zdegradowanego środowiska naturalnego MOF Krasnystaw PLUS wyznaczono z uwagi na konieczność podejmowania działań z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego i zwiększenia efektywności gospodarowania zasobami naturalnymi. Realizacja takich działań wynika przede wszystkim z niskiej efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych oraz niedostatecznego wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), co łącznie wpływa na wysoki poziom tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń do środowiska, a także z konieczności zagospodarowania i ochrony zasobów natury MOF. Zidentyfikowane bariery rozwojowe wymagają kompleksowych działań spójnych dla całego obszaru, tak aby w jak największym zakresie doprowadziły do zaistnienia pozytywnych zmian, które bezpośrednio przełożą się na poprawę jakości życia mieszkańców.</p>

Źródło: Opracowanie własne

4. Powiązanie celów strategicznych MOF Krasnystaw PLUS z założeniami RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

Przy konstrukcji Strategii MOF Krasnystaw PLUS zastosowano analogiczną jak w przypadku RPO matrycę logiczną strategii inwestycyjnej, gdyż zarówno konstrukcja RPO, jak i Strategii MOF muszą być ze sobą spójne w zakresie celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych oraz wskaźników produktu i rezultatu. Matrycę logiczną Strategii zaprezentowano w tabeli 6, a odpowiadające wskaźniki w tabeli 7.

Tabela 6 Matryca logiczna Strategii MOF Krasnystaw PLUS oraz korespondujących osi priorytetowych/działań lub poddziałań w ramach RPO WL 2014–2020

Cel strategiczny	Priorytet	Działanie	Oś priorytetowa RPO	Cel tematyczny (CT) UE	Priorytet inwestycyjny (PI) UE	Wsparcie UE	Środki własne na dofinansowanie	Udział wsparcia UE w całości środków PO	
								EFS %	EFRR%
Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy	Priorytet 1.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy	Działanie 1.1.1. Pobudzenie przedsiębiorczości	Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	CT 3	PI 3a	x	x	x	x
			Oś priorytetowa 9 Rynek pracy	CT 8	PI 8i PI 8iii	x x	x x	x x	x x
		Działanie 1.1.2. Tworzenie konkurencyjnych warunków do inwestowania	Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	CT 3	PI 3a	x	x	x	x
	Priorytet 1.2. Wzrost jakości życia mieszkańców	Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej	Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna	CT 9	PI 9b	x	x	x	x

		<i>Działanie 1.2.2.</i> Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych	<i>Oś priorytetowa 2</i> Cyfrowe Lubelskie	CT 2	PI 2c	x	x	x	x
			<i>Oś priorytetowa 11</i> Włączenie społeczne	CT 9	PI 9iv	x	x	x	x
			<i>Oś priorytetowa 12</i> Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	CT 10	PI 10i	x	x	x	x
			<i>Oś priorytetowa 13</i> Infrastruktura społeczna	CT 10	PI 10a	x	x	x	x
<i>Cel strategiczny 2.</i> Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	<i>Priorytet 2.1.</i> Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń	<i>Działanie 2.1.1.</i> Zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii	<i>Oś priorytetowa 4</i> Energia przyjazna środowisku	CT 4	PI 4a	x	x	x	x
			<i>Oś priorytetowa 5</i> Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	CT 5	PI 4c	x	x	x	x
		<i>Działanie 2.1.2.</i> Rozwijanie sprawnego systemu transportowego	<i>Oś priorytetowa 5</i> Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	CT 5	PI 4e	x	x	x	x
	<i>Priorytet 2.2.</i> Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego	<i>Działanie 2.2.1.</i> Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego	<i>Oś priorytetowa 7</i> Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	CT 6	PI 6c	x	x	x	x
					PI 6c	x	x	x	x
		<i>Działanie 2.2.2.</i> Gospodarowanie zasobami naturalnymi			PI 6d	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

Tabela 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020

Cel strategiczny	Priorytet	Działanie	PI UE	Wybrane wskaźniki dla danego PI	
				Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu
Cel strategiczny I. Rozwój społeczny i gospodarczy	Priorytet I.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy	Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości	PI 3a	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (szt.) Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług (szt.) Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu (szt.)	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB (%)
			PI 8i	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (osoba) Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (osoba)	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu – łącznie z osobami pracującymi na własny rachunek (osoba) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoba)
			PI 8iii	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoba) Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie (osoba)	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej (szt.) Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego (szt.)
		Działanie 1.1.2. Tworzenie konkurencyjnych warunków do inwestowania	PI 3a	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (ha)	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB (%)
	Priorytet I.2. Wzrost jakości życia mieszkańców	Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej	PI 9b	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.) Publiczne bądź komercyjne budynki wybudowane bądź zmodernizowane na terenach miejskich (m ²)	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym (%)
			PI 2c	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 – dwustronna interakcja (szt.) Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.)	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (%)

		<p><i>Działanie 1.2.2.</i> Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych</p>	PI 9iv	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (osoba) Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich (osoba)	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu (szt.)
			PI 10i	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie (szt.)	Liczba szkół w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych (szt.)
			PI 10a	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej (szt.)	-
<p><i>Cel strategiczny 2.</i> Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</p>	<p><i>Priorytet 2.1.</i> Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń</p>	<p><i>Działanie 2.1.1.</i> Zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii</p>	PI 4a	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (szt.)	Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem (%)
			PI 4c	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (GJ/rok) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (MW) Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (kWh/rok)	Sprzedż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe (GJ)
		<p><i>Działanie 2.1.2.</i> Rozwijanie sprawnego systemu transportowego</p>	PI 4e	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.)	-
	<p><i>Priorytet 2.2.</i> Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego</p>	<p><i>Działanie 2.2.1.</i> Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego</p>	PI 6c	Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem (szt.) Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (osoby/rok)	Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 1000 ludności (szt.) Liczba udzielonych noclegów na 1000 ludności (szt.)
			PI 6c	Liczba udzielonych noclegów na 1000 ludności (szt.)	
		<p><i>Działanie 2.2.2.</i> Gospodarowanie zasobami naturalnymi</p>	PI 6d	Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody (szt.)	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

5. Szczegółowy opis działań dla poszczególnych celów strategicznych

W tabelach 8 i 9 przedstawiono metody realizacji celów strategicznych poprzez wskazanie konkretnych rozwiązań operacyjnych na podstawie RPO WL 2014–2020.

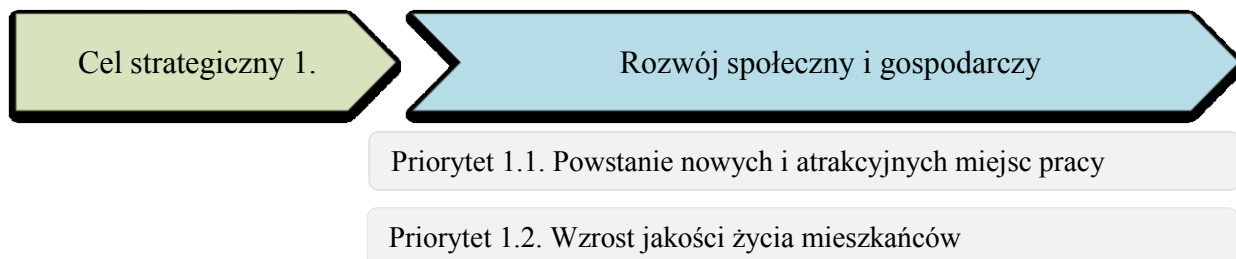

Tabela 8 Szczegółowy opis działań dla celu strategicznego 1

Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości	
<p style="text-align: center;">Priorytet inwestycyjny 3a</p> <p>Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie instytucji otoczenia biznesu, w szczególności inkubatorów przedsiębiorczości, oferujących specjalistyczne usługi doradcze, • wsparcie przedsiębiorstw z sektora MŚP poprzez wsparcie usług doradczych, • wsparcie JST na działania związane z organizacją terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojaskowych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz kompleksowe ich zagospodarowanie. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmioty wdrażające instrument finansowy, • instytucje otoczenia biznesu, • jednostki samorządu terytorialnego, • spółki typu spin-off i spin-out, powstałe przy uczelniach i jednostkach naukowych, • przedsiębiorstwa z sektora MŚP. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorstwa.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy – główny tryb wyboru projektów na podstawie kryteriów wyboru zatwierdzanych przez KM. Pozakonkursowy – dla projektów realizowanych w formule zintegrowanych inwestycji terytorialnych i/lub strategicznych inwestycji terytorialnych.</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	

<p>Priorytet inwestycyjny 8i</p> <p>Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumenty i usługi rynku pracy, wymienione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tryb pozakonkursowy), • programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia: <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, - staże i praktyki zawodowe, - szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, - subsydiowane zatrudnienie, - wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, - wspieranie mobilności zawodowej poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, • osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające os. prawnej, • osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i oświatową na podstawie przepisów odrębnych. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby bezrobotne (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo, w tym: osoby starsze (w wieku 50+), kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne, osoby nisko wykwalifikowane.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Pozakonkursowy – główny tryb wyboru projektów, przeznaczony dla projektów dotyczących realizacji zadań publicznych. Zakres i zasady realizacji projektów pozakonkursowych zostaną określone w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Konkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Zastosowany mechanizm będzie bezpośrednio powiązany z celami i rezultatami podejmowanych interwencji.</p>	
<p>Priorytet 8iii</p> <p>Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: szkolenia oraz doradztwo, przyznanie środków finansowych w postaci dotacji bezzwrotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe (niefinansowe oraz finansowe), • wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w przypadku form wsparcia: dotacji bezzwrotnych, szkoleń/doradztwa/mentoringu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej: JST i ich jednostki organizacyjne, os. prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające os. prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

<p>prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: szkolenia oraz doradztwo, przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci: instrumentów finansowych (IF), IF połączonych z dotacją na spłatę odsetek oraz IF w połączeniu z dotacjami.</p>	<p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby bezrobotne (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo, w tym: osoby starsze (w wieku 50+), kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne, osoby nisko wykwalifikowane.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Zastosowany mechanizm będzie bezpośrednio powiązany z celami i rezultatami podejmowanych interwencji.</p>	
<p>Działanie 1.1.2 Tworzenie konkurencyjnych warunków do inwestowania</p>	
<p>Priorytet inwestycyjny 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie instytucji otoczenia biznesu, w szczególności inkubatorów przedsiębiorczości, oferujących specjalistyczne usługi doradcze, wsparcie przedsiębiorstw z sektora MŚP poprzez wsparcie usług doradczych, wsparcie JST na działania związane z organizacją terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojaskowych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz kompleksowe ich zagospodarowanie. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> instytucje otoczenia biznesu, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa z sektora MŚP. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedsiębiorstwa.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	

Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej	
<p style="text-align: center;">Priorytet 9b</p> <p style="text-align: center;">Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inwestycje w zakresie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, realizowane w oparciu o lokalne plany rewitalizacji, • działania infrastrukturalne obejmowały będą w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - przebudowę i adaptację istniejących budynków do celów społecznych, gospodarczych, kulturalnych itp. wraz z możliwością zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, - uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne, gospodarcze, kulturalne itp., - tworzenie warunków lokalowych do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju usług, - dostosowanie przestrzeni publicznych do nowych funkcji, - wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw społecznych, - inwestycje dotyczące infrastruktury technicznej oraz dróg lokalnych – jako element projektu. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, • samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające os. prawną, • służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, • przedsiębiorstwa społeczne, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, • organizacje pozarządowe, • jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające os. prawną, nie wymienione wyżej, • MŚP. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, osoby zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków finansowych na tereny wiejskie i miejskie. Obszarom wiejskim będzie dedykowane ok. 30% alokacji w ramach priorytetu. Ponadto alokacja uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Zastosowany mechanizm będzie bezpośrednio powiązany z celami i rezultatami podejmowanych interwencji.</p>	
Działanie 1.2.2. Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych	
<p style="text-align: center;">Priorytet 2c</p> <p style="text-align: center;">Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój elektronicznej administracji 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST, ich związki i stowarzyszenia,

<p>poprzez rozwój infrastruktury informatycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój elektronicznych usług publicznych koncentrujących się głównie na poziomie co najmniej 3, w tym projekty z zakresu m.in. e-administracji, e-zdrowia, e-kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • organizacje pozarządowe, • kościoły i związki wyznaniowe oraz os. prawne kościołów i związków wyznaniowych, • publiczne podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Pozakonkursowy i Konkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Możliwość ta dotyczy działań z obszaru interwencji EFS i jest ograniczona do zadań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz bezpośrednio powiązane z projektem.</p>	
<p>Priorytet 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacja zintegrowanych usług społecznych (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym, • rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, • wsparcie dla tworzenia/funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, tworzenie warunków do opieki domowej. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST i ich jednostki organizacyjne, • podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej, • centra aktywności lokalnej, • organizacje pozarządowe, • podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą lub ich podmioty tworzące, • podmioty ekonomii społecznej. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby starsze, osoby niepełnosprawne, niesamodzielne, • otoczenie osób wykluczonych społecznie, • rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne, • dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym oraz dzieci w odniesieniu do działań w zakresie ochrony zdrowia, • podmioty/osoby świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej.

<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Wsparcie ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, w których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych użyteczności publicznej, w tym np. tereny wiejskie, obszary rewitalizowane. Ponadto alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu w związku z zaplanowanymi projektami o zintegrowanym charakterze przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Zastosowany mechanizm będzie bezpośrednio powiązany z celami i rezultatami podejmowanych interwencji.</p>	
<p>Priorytet 10i</p> <p>Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy, • organizowanie i udzielanie doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • tworzenie warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz pracowni technologii informacyjno-komunikacyjnych. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne, specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia, realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe, ich organy prowadzące lub inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych – nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych, • uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych, • rodzice uczniów, wychowanków i słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy – przeznaczony dla projektów stypendialnych dla uczniów zdolnych. Beneficjentem pozakonkursowym dla projektów stypendialnych będzie IZ.</p>	

<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Crossfinancing: W ramach priorytetu w związku z zaplanowanymi projektami o zintegrowanym charakterze przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Zastosowany mechanizm będzie bezpośrednio powiązany z celami i rezultatami podejmowanych interwencji.</p>	
<p>Priorytet 10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie inwestycyjne szkół i placówek oświatowych w tym m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> modernizację obiektów dydaktycznych, w których realizowany jest proces rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy, nauczania eksperymentalnego, indywidualizacji pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz kreowania właściwych postaw, zakup niezbędnego wyposażenia gwarantującego wysoką jakość kształcenia. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> organy prowadzące szkół i placówek oświatowych w tym ich związki i porozumienia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające os. prawną, organizacje pozarządowe. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych i doskonalenia zawodowego, podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy – dla projektów o strategicznym znaczeniu dla społeczno-gospodarczego rozwoju regionu, lub projektów dotyczących realizacji celów lub zadań publicznych, zgodnych z regionalnymi dokumentami strategicznymi, m.in. dla projektów w formule strategicznych inwestycji terytorialnych.</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

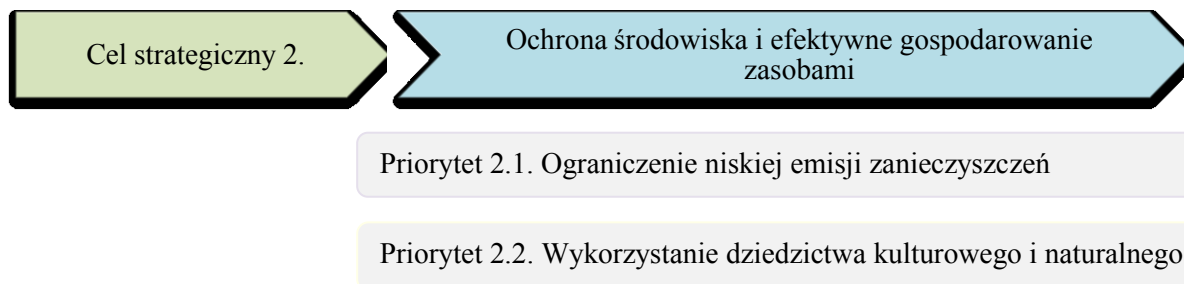

Tabela 9 Szczegółowy opis działań dla celu strategicznego 2

Działanie 2.1.1. Zwiększanie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii	
Priorytet inwestycyjny 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, • budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, • budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE, • Kogeneracja rozproszona oparta na lokalnych zasobach, tj. budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło na potrzeby lokalne, niewymagająca przesyłania jej na duże odległości oraz poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej Kogeneracji z OZE, • przyłącza jednostek wytwarzania do najbliższej istniejącej sieci. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, • MŚP, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną, • kościoły i związki wyznaniowe oraz os. prawne kościołów i związków wyznaniowych. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL. W ramach priorytetu przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków finansowych na tereny wiejskie i miejskie. Szacuje się, że na obszary wiejskie trafi około 80% środków priorytetu.</p>	
Priorytet 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie dla głębokiej termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, w tym będących w zasobie 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST, ich związki i stowarzyszenia,

<p>JST oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmiany wyposażenia ww. obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji), • generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej Kogeneracji (w ramach głębokiej termomodernizacji budynków). 	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, • organizacje pozarządowe, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną, • spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, • Towarzystwa Budownictwa Społecznego. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy</p>	
<p>Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego</p>	
<p>Priorytet 4e</p> <p>Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakup i modernizacja taboru niskoemisyjnego na potrzeby transportu miejskiego wraz z niezbędną infrastrukturą w postaci dróg lokalnych, budowy i rozbudowy stacji i węzłów przesiadkowych ze szczególnym uwzględnieniem ich integracji z innymi gałęziami transportu, • działania zmierzające do zmian w sposobie podróżowania, na przykład poprzez promowanie ruchu pieszego i rowerowego, łączenie podróży w transporcie indywidualnym i publicznym. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, • MŚP, • służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględnia środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci ZIT na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	

Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego	
Priorytet 6c	
Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • renowacja, restauracja, rewaloryzacja i zabezpieczenie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem, • konserwacja oraz zabezpieczenie przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego, • rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury, • adaptacja obiektów dla nowych funkcji kulturalnych, • rozwój atrakcyjnych turystycznie miejsc dziedzictwa naturalnego. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • organizacje pozarządowe, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, • podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne, • kościoły i związki wyznaniowe oraz os. prawne kościołów i związków wyznaniowych, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków finansowych na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym, przy czym na wsparcie obszarów wiejskich trafi około 50% zakładanej alokacji. W związku z tym wydzielone zostaną dwa działania skierowane bezpośrednio do tych obszarów. Alokacja na priorytet uwzględni również środki przeznaczone na wsparcie realizacji projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
Działanie 2.2.2. Gospodarowanie zasobami naturalnymi	
Priorytet 6c	
Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • renowacja, restauracja, rewaloryzacja i zabezpieczenie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem, • konserwacja oraz zabezpieczenie przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego, • rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury, • adaptacja obiektów dla nowych funkcji kulturalnych, • rozwój atrakcyjnych turystycznie miejsc dziedzictwa naturalnego. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • JST, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, • organizacje pozarządowe, • spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST lub ich związki, • podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne, • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, • jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki.

	<p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym, przy czym na wsparcie obszarów wiejskich trafi około 50% zakładanej alokacji. W związku z powyższym wydzielone zostaną dwa działania skierowane bezpośrednio do tych obszarów. Alokacja na priorytet uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	
<p>Priorytet 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę</p>	
<p>Przykładowe typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> zachowanie zagrożonych wyginięciem gatunków i siedlisk przyrodniczych, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie sieci NATURA 2000, modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych (powiązane z działaniami na rzecz ochrony bioróżnorodności) i zasobów przyrodniczych wraz z ich promocją, kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, ochronie przyrody, w tym różnorodności biologicznej i ochronie krajobrazu, a także postaw proekologicznych poprzez szeroko rozumianą edukację ekologiczną. 	<p>Potencjalni beneficjenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> JST, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST posiadające os. prawną, organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe, ośrodki edukacji ekologicznej, jednostki sektora finansów publicznych posiadające os. prawną działające w sferze ochrony środowiska. <p>Grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu: Zgodnie z tabelą 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014-2020.</p>	
<p>Min. i max. poziom dofinansowania: Poziom dofinansowania zostanie określony w SZOOP zatwierdzonym przez KM.</p>	
<p>Tryb wyboru projektów: Konkursowy i Pozakonkursowy</p>	
<p>System preferencji dla wybranych obszarów: Alokacja na priorytet uwzględni środki przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych na obszarze strategicznej interwencji (Lubelski Obszar Metropolitalny) oraz na projekty zintegrowane na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne), wyznaczonych w SR WL.</p>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020

IV. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

1. Planowane projekty na obszarze MOF Krasnystaw PLUS

1.1. Zasady, kryteria i tryb wyboru projektów

Specyfika nowego narzędzia – ZIT, dotyczy realizacji wzajemnie powiązanych i komplementarnych przedsięwzięć, tj. pakietów projektów, które powinny stanowić kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane problemy i w znaczący sposób wpływać na osiągnięcie założonych na poziomie celów strategicznych wskaźników Strategii.

Biorąc pod uwagę cele polityki rozwoju ukierunkowanej na miejskie obszary funkcjonalne, ZIT będą realizowane na terenie miast wojewódzkich i powiązanych z nimi obszarów funkcjonalnych, które są jednym z kluczowych obszarów strategicznej interwencji. Dodatkowo mechanizm może być wdrażany na innych obszarach wymagających zintegrowanego podejścia.

W ramach RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 założono, że dodatkowo wykorzystany zostanie mechanizm przedsięwzięć zintegrowanych „mający na celu wyłonienie i uporządkowanie oddolnych inicjatyw dla innych obszarów wymagających strategicznej interwencji (m.in. miasta powiatowe). Dla tego typu przedsięwzięć zorganizowane zostaną dedykowane konkursy i/lub stosowane będą preferencje na etapie oceny projektów konkursowych”⁸.

W związku z powyższym, określono tryb i kryteria wyboru kluczowych projektów do realizacji w ramach zintegrowanego podejścia na terenie MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 (z perspektywą do 2030 roku).

Kryteria wyboru podzielone zostały na **kryteria strategiczne** – uwzględniające wymagania dotyczące projektów, zawarte w dokumencie *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, a także **kryteria merytoryczne** – odnoszące się przede wszystkim do uzasadnienia wpływu projektów na realizację założeń Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS, a także osiągnięcia celu głównego projektu: „Zwiększenie spójności obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS w wymiarze społecznym, gospodarczym, turystycznym i terytorialnym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju”.

⁸ Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, s. 224.

Przy dokonywaniu wyboru projektów kluczowych brano pod uwagę następujące **kryteria strategiczne**:

1. *Zintegrowany charakter* – rozumiany jako:
  - 1) zintegrowanie terytorialne – zasięg poszczególnych projektów obejmuje teren całego MOF,
  - 2) zintegrowanie funkcjonalne (wewnętrzne) – zgodność zakresu tematycznego przedsięwzięcia z możliwym zestawem interwencji do realizacji w ramach ZIT, a mianowicie:
    - a) rozwój zrównoważonego, sprawnego transportu łączącego miasto i jego obszar funkcjonalny;
    - b) przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskiego obszaru funkcjonalnego;
    - c) poprawa stanu środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta;
    - d) wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych;
    - e) wzmacnianie rozwoju funkcji symbolicznych, budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miejskiego obszaru funkcjonalnego oraz poprawa dostępu i jakości usług publicznych w całym obszarze funkcjonalnym;
    - f) wzmacnianie badań, rozwoju technologicznego oraz innowacji.
2. *Komplementarność* – powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami: planowanymi, będącymi w trakcie realizacji lub zrealizowanymi na terenie MOF przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego.

Dodatkowo uwzględniono również **kryteria merytoryczne** wpływające na zaplanowanie projektów kluczowych dla rozwoju społecznego i gospodarczego MOF Krasnystaw PLUS, tj.:

1. *Realizacja działań odpowiadających na zdiagnozowane negatywne i pozytywne czynniki wpływające na rozwój* – ocenie podlegał stopień wpływu zaplanowanych projektów na pokonywanie barier lub wykorzystanie endogenicznych potencjałów (zawartych w części II, rozdział 1 Strategii).
2. *Zgodność z założeniami Strategii* – w przypadku tego kryterium brano pod uwagę zgodność planowanych przedsięwzięć z misją, celami strategicznymi, priorytetami i działaniami, a także ich wpływ na osiągnięcie wizji dokumentu.

3. *Odniesienie do celu głównego projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”* – w trakcie prac nad projektami, dokonano analizy ich wpływu na cel główny projektu, tj. „Zwiększenie spójności obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS w wymiarze społecznym, gospodarczym, turystycznym i terytorialnym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju”.

Tryb wyboru kluczowych projektów opierał się przede wszystkim na zasadzie partycypacji społecznej, która została wpisana jako fundament działań na różnych etapach opracowywania Strategii. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych interwencji, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i wykorzystywania potencjałów, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców. Ponadto takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości zintegrowanych inwestycji terytorialnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców w zakresie partycypacyjnego współdecydowania o MOF Krasnystaw PLUS.

W związku z powyższym, metodologia prac nad określeniem i wyborem projektów obejmowała następujące etapy:

1. Zorganizowanie oraz przeprowadzenie w dniu 23 października 2014 roku dwóch spotkań konsultacyjnych na terenie MOF Krasnystaw (w Krasnostawskim Domu Kultury w Krasnymstawie i Urzędzie Gminy w Siennicy Różanej), w których uczestniczyli przedstawiciele samorządów – Partnerów Projektu i inni interesariusze z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Podczas spotkań zaprezentowano i omówiono (wraz ze składaniem uwag/sugestii) wstępne propozycje projektów, pozwalających na rozwiązanie zdiagnozowanych na terenie MOF Krasnystaw PLUS problemów oraz wybrano najważniejsze dla mieszkańców przedsięwzięcia do realizacji.
2. Zorganizowanie oraz przeprowadzenie spotkań Zespołu Koordynującego Projektu z Wykonawcą odpowiedzialnym za opracowanie Strategii, w dniach:
  - 23 października 2014 roku w Urzędzie Miasta w Krasnymstawie, w trakcie którego omówiono listę 7 projektów wybranych do realizacji, tj. szczegółowy ich zakres, wstępną lokalizację, a także dokumentację techniczną niezbędną podczas etapu wykonawczego;

- 21 listopada 2014 roku w Krasnostawskim Domu Kultury w Krasnymstawie, na którym dyskutowano nad dalszymi ustaleniami dotyczącymi ww. przedsięwzięć;
- 19 grudnia 2014 roku w Urzędzie Miasta w Krasnymstawie, podczas którego omówiono i wybrano konkretne przedsięwzięcia do opracowania dokumentacji technicznej w ramach projektu;
- 8 stycznia 2015 roku w Urzędzie Miasta w Krasnymstawie, w czasie którego Zespół Koordynujący ostatecznie zatwierdził inwestycje zaplanowane do opracowania dokumentacji technicznej.

1.2. Lista przedsięwzięć do realizacji

Strategia rozwoju MOF Krasnystaw PLUS to sformułowanie planów działania dla całego obszaru funkcjonalnego, których wdrożenie będzie prowadzić do uzyskania efektu synergii powodującego m.in.:

- 1) zmniejszenie kosztów w stosunku do tego, gdyby działania były podejmowane oddzielnie,
- 2) zmniejszenie zakresu działań poprzez to, że niektóre elementy będą wspólne dla całego obszaru, a nie wdrażane w ramach poszczególnych JST,
- 3) zwiększenie powiązań służących minimalizacji negatywnych zjawisk na obszarach problemowych,
- 4) zwiększenie promocji wspólnego rozwoju miast i wsi, dzięki udanej współpracy pozwalającej na wytworzenie wspólnych produktów.

W wyniku trybu postępowania oraz w oparciu o kryteria wyboru projektów (przedstawionych w części IV, rozdział 1, podrozdział 1.1), dokonano wyboru i zdefiniowania 7 projektów kluczowych, tj. przewidzianych do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego, wchodzące w skład MOF Krasnystaw PLUS w ramach podejścia zintegrowanego w perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020. Zestawiono je w tabeli 10.

Tabela 10 Projekty kluczowe do realizacji na terenie MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
1.	Powstanie uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych na terenie MOF Krasnystaw PLUS powiązanych z atrakcyjną ofertą inwestycyjną	2015–2020	40 mln zł	Miasto Krasnystaw, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana/przedsiębiorstwa
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu obejmuje przygotowanie uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych na terenie Miasta Krasnystaw (baza PKS), Gminy Krasnystaw (miejscowości Krupiec oraz Wincentów) i Gminy Siennica Różana (miejscowość Zagroda) wraz ze stworzeniem atrakcyjnej i kompleksowej oferty inwestycyjnej – wspólnej dla całego MOF Krasnystaw PLUS.</p> <p>Zakres rzeczowy w ramach uzbrojenia i skomunikowania obszarów obejmuje: budowę niezbędnej infrastruktury technicznej – sieci: energetycznej, gazowej, wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, dróg dojazdowych i wewnętrznych na terenie inwestycyjnym wraz z oświetleniem, a także przeprawy mostowej przez rzekę Wieprz na terenie Miasta Krasnystaw, jako połączenia ulic: Gawryłowa i Nieczaja. Komplementarnym działaniem będzie stworzenie profesjonalnej i wspólnej oferty inwestycyjnej MOF Krasnystaw PLUS, na którą składać się będą m.in.: system informacji inwestycyjnej, oferta ulg, zachęt i ułatwień dla inwestorów, a także Biuro Obsługi Inwestora.</p> <p>Wdrożenie ww. działań przyczyni się do osiągnięcia celu głównego przedsięwzięcia, którym będzie podniesienie atrakcyjności gospodarczej MOF Krasnystaw PLUS, jako miejsca lokowania inwestycji poprzez kompleksowe przygotowanie uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych powiązanych z atrakcyjną ofertą inwestycyjną.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 500 000 m² 2. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych – 500 000 m²
UZASADNIENIE REALIZACJI				WSKAŹNIKI REZULTATU
<p>Przedsięwzięcie odpowiada na zidentyfikowane bariery w zakresie rozwoju gospodarczego MOF Krasnystaw PLUS dotyczące przede wszystkim:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) małej liczby dużych przedsiębiorstw, 2) słabej atrakcyjności inwestycyjnej obszaru w opinii mieszkańców, 3) wysokiego poziomu bezrobocia (wyższy od średniej w kraju i województwie oraz rosnący udział % osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących MOF), 4) trudności w znalezieniu pracy na terenie MOF w opinii mieszkańców, 5) wysokiego udziału % osób zatrudnionych w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, 				<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 50 szt. 2. Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych

<p>6) odpływu młodych ludzi z terenu MOF (ujemne saldo migracji dla MOF), a także wykorzystuje istniejące wewnętrzne potencjały związane z:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dogodnym położeniem MOF przy międzynarodowej trasie ekspresowej S-17 oraz drogach wojewódzkich nr 812, 843, 844, 846, 2) połączeniem drogą krajową i wojewódzką MOF z przejściami granicznymi z Ukrainą. <p>Wykorzystanie niezagospodarowanych terenów oraz przekształcenie ich w tereny inwestycyjne przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gospodarczej JST wchodzących w skład MOF, stwarzając możliwość utworzenia nowych pozarolniczych miejsc pracy przez zewnętrznych inwestorów. Zwiększenie liczby ulokowanych inwestycji spowoduje również wzrost zatrudnienia w bezpośrednim ich otoczeniu oraz dochodów JST z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i osób prawnych. Długoterminowy efekt wdrożenia ww. działań dotyczyć będzie zwiększenia tempa rozwoju gospodarczego obszaru, a tym samym osiągnięcia wizji Strategii: „Miejski Obszar Funkcjonalny Krasnystaw PLUS spójnym wewnątrznie i powiązaniem funkcjonalnie ośrodkiem wzrostu gospodarczego”.</p> <p>Ponadto projekt jest zgodny z Celem strategicznym 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy, Działanie 1.1.2. Tworzenie konkurencyjnych warunków do inwestowania.</p> <p>Powiązanie interwencji z celem głównym projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS” dotyczy wdrożenia działań przyczyniających się do osiągnięcia spójności MOF w wymiarze gospodarczym.</p>	<p>na przygotowanych terenach inwestycyjnych – 5 szt.</p>			
Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
2.	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości i Aktywności Społecznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	5 mln zł	Miasto Krasnystaw/nowo zakładane przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu obejmuje przebudowę wraz z remontem i zmianą dotychczasowego przeznaczenia budynku dawnego Ratusza Miejskiego w celu utworzenia Inkubatora Przedsiębiorczości i Aktywności Społecznej. Ponadto zakres rzeczowy przewiduje wyposażenie budynku do pełnienia nowej funkcji usługowo-biurowej oraz zagospodarowanie przyległego terenu (m.in. budowę parkingu).</p> <p>Działalność Inkubatora opierać się będzie m.in. na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bezprzetargowym wynajmie lokali użytkowych na cele prowadzenia działalności gospodarczych lub bezpłatne ich udostępnianie dla organizacji pozarządowych lub podmiotów ekonomii społecznej wybranych w konkursie; 				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 540,42 m² 2. Powierzchnia biurowa przygotowana do prowadzenia działalności gospodarczej

<ol style="list-style-type: none"> 2) świadczeniu usług biurowych, księgowych, prawnych na rzecz podmiotów ulokowanych w ww. instytucji; 3) udzielaniu informacji, doradztwa, edukacji w zakresie prowadzenia ww. podmiotów oraz pozyskiwania zewnętrznych źródeł ich finansowania; 4) wsparciu w zakresie działań promocyjnych i marketingowych; 5) tworzeniu sieci współpracy pomiędzy ww. podmiotami, a innymi jednostkami z otoczenia zewnętrznego; 6) wykonywaniu innych usług – w zależności od potrzeb. <p>Celem bezpośrednim będzie promowanie oraz wspieranie aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców poprzez stwarzanie odpowiednich warunków organizacyjno-technicznych, ułatwiających powstawanie nowych oraz rozwijanie istniejących mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS.</p>	<p>i/lub aktywności społecznej – 540,42 m²</p>
<p>UZASADNIENIE REALIZACJI</p>	
<p>Mając na względzie zdiagnozowane bariery rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS dotyczące m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) niższej od średniej w kraju i województwie oraz malejącej liczby jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, 2) braku systemu preferencji ekonomicznych do rozwoju przedsiębiorczości na terenie MOF, 3) niskiej różnorodności i jakości form wsparcia skierowanych do przedsiębiorców na terenie MOF, 4) niesprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie MOF w opinii przedsiębiorców, <p>oraz istniejące niewykorzystane potencjały w postaci:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dużej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych mogących podjąć zatrudnienie, 2) funkcjonujących organizacji pozarządowych – rosnąca liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców, 3) przywiązania mieszkańców do miejsca zamieszkania, <p>niezbędne jest wdrożenie stałych działań pobudzających oraz wspierających przedsiębiorczość i aktywność społeczną mieszkańców. Służyć temu będzie stworzenie nowej struktury instytucji otoczenia biznesu w postaci Inkubatora Przedsiębiorczości i Aktywności Społecznej o ponadlokalnym oddziaływaniu, zlokalizowanego w Mieście Krasnystaw.</p> <p>Realizacja projektu wpisuje się Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy, Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości. Wpływa także na osiągnięcie celu głównego projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS” poprzez odniesienie ww. interwencji do zwiększenia spójności obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS w wymiarze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>WSKAŹNIKI REZULTATU</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 10 szt. 2. Liczba ulokowanych przedsiębiorstw/ organizacji pozarządowych w inkubatorze – 5 szt.

Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
3.	Budowa Centrum Komunikacji Regionalnej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	15 mln zł	Miasto Krasnystaw/ mieszkańcy, turyści
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu dotyczy stworzenia w rdzeniu MOF Krasnystaw PLUS – Mieście Krasnystaw funkcjonalnego miejsca przesiadkowego, łączącego komunikację samochodową, autobusową, kolejową i rowerową, tj. Centrum Komunikacji Regionalnej.</p> <p>Zakres rzeczowy zadań obejmuje przede wszystkim rozbudowę istniejącego budynku na terenie PKP wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, tj. budową stanowisk dla autobusów/busów oraz parkingu dla samochodów osobowych. W budynku zlokalizowane zostaną funkcje dworca kolejowego i autobusowego: poczekalnia, kasy biletowe, punkt informacyjny, przechowalnia bagażu, a także związane z obsługą podróżnych – małe punkty handlowe i usługowe. Ponadto w obiekcie powstanie miejska wypożyczalnia rowerów i serwis rowerowy, które obsługiwać będą zarówno mieszkańców, jak i turystów przyjeżdżających do MOF. Zintegrowany dworzec będzie nowoczesnym i kompleksowo wyposażonym obiektem użyteczności publicznej, opierającym się na zastosowaniu elektronicznego systemu informacji pasażerskiej oraz ułatwień dla osób niepełnosprawnych i starszych. Dla komfortu podróżnych otoczenie całego kompleksu zostanie obsadzone zielenią i wyposażone w elementy małej architektury, tworząc estetyczną i funkcjonalną przestrzeń publiczną.</p> <p>Celem głównym projektu będzie wzrost funkcjonalności i efektywności komunikacji zbiorowej oraz indywidualnej poprzez stworzenie jednego zintegrowanego miejsca przesiadkowego w rdzeniu MOF Krasnystaw PLUS – Mieście Krasnystaw.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 700 m² 2. Liczba miejsc przesiadkowych powstałych w ramach projektu – 1 szt.
UZASADNIENIE REALIZACJI				WSKAŹNIKI REZULTATU
<p>Geneza projektu wywodzi się z istniejących problemów, dotyczących braku integracji i współdziałania w zakresie funkcjonowania różnych form komunikacji zbiorowej na terenie MOF Krasnystaw PLUS. Opierają się one przede wszystkim na braku jednego miejsca przesiadkowego dla pasażerów. Ponadto badanie ankietowe potoków pasażerskich (wykonanych na potrzeby opracowania Strategii) pokazało, że dla większej części społeczności lokalnej korzystającej z komunikacji zbiorowej (62%), głównym i najczęstszym kierunkiem podróży jest rdzeń MOF Krasnystaw PLUS – Miasto Krasnystaw. Wynika to z faktu, że miasto jako większy ośrodek osadniczy, stanowiący centrum działalności administracyjno-usługowej, obsługuje i zaspokaja potrzeby mieszkańców ze wszystkich JST. Potwierdza to wynik badania, który wskazuje, że cel</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 5 szt. 2. Średnia liczba osób

<p>podróży wiąże się głównie z dojazdem „do” i „z” pracy oraz innych instytucji publicznych (urzędy, ośrodki zdrowia) – łącznie 68% odpowiedzi ankietowanych. Zauważa się więc popularność komunikacji publicznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS (ponad 50% respondentów korzysta z niej codziennie lub 3–6 razy w tygodniu), jednak w opinii mieszkańców wymaga ona usprawnienia – 61% odpowiedzi ankietowanych.</p> <p>W związku z powyższym, projekt odpowiada na zidentyfikowane na etapie diagnozy problemy i potrzeby społeczności lokalnej. Biorąc pod uwagę również dużą liczbę połączeń z okolicznymi gminami, powiatami, a także Warszawą i Lublinem, poprzez wdrożenie zaplanowanych działań nastąpi wzrost efektywności funkcjonowania komunikacji zbiorowej. Cele szczegółowe podjętych działań dotyczyć będą również: poprawy jakości i standardu obsługi pasażerskiej, popularyzacji komunikacji rowerowej i systemu „Parkuj i Jedź”, a także zwiększenia dostępności do głównego centrum przesiadkowego MOF. Przedsięwzięcie wpłynie także pośrednio na poprawę estetyki przestrzeni publicznej i warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego.</p> <p>Realizacja inwestycji wpisuje się w Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń, Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego, a także wpływa na zwiększenie spójności terytorialnej MOF Krasnystaw PLUS w związku z celem głównym projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”.</p>				<p>korzystających z usług komunikacji regionalnej – 70 osób/dziennie</p>
Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
4.	Stworzenie spójnego systemu bezpiecznej komunikacji rowerowej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	30 mln zł	Miasto Krasnystaw, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana/mieszkańcy, turyści
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu zakłada stworzenie spójnego systemu komunikacji rowerowej, który zapewni możliwość szybkiego, sprawnego i bezpiecznego poruszania się po terenie MOF Krasnystaw PLUS, jako ekologicznej alternatywy dla komunikacji samochodowej i autobusowej.</p> <p>Zakres rzeczowy obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opracowanie koncepcji sieci tras rowerowych, przebiegających przez JST z terenu MOF i połączenie ich z główną magistralą rowerową, realizowaną w ramach projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”; 2) budowę i oznakowanie ścieżek rowerowych o utwardzonej nawierzchni wraz z turystyczno-rekreacyjną infrastrukturą towarzyszącą (m.in. budowa mostku nad rzeką, wieży widokowej w miejscowości Baraki); 				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 15 000 m² 2. Długość wybudowanych i/lub oznakowanych/ wytyczonych tras rowerowych – 10 km

<p>3) budowę miejsc parkingowych dla rowerów w ramach tzw. Miejsc Odpoczynku Rowerzystów (MOR); 4) uruchomienie miejskiego systemu wypożyczania rowerów.</p> <p>Ścieżki stworzą spójny szlak edukacyjno-turystyczny, łączący najważniejsze elementy dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego MOF Krasnystaw PLUS. W związku z tym, MOR zlokalizowane zostaną przy węzłach przesiadkowych, obiektach zabytkowych i głównych instytucjach publicznych, a także na terenach cennych przyrodniczo. W ramach MOR powstaną stojaki na rowery, wiaty postojowe i widokowe, mapy turystyczne oraz inne niezbędne dla rowerzystów udogodnienia. W celu podniesienia bezpieczeństwa użytkowników ciągi rowerowe zostaną wyposażone w elementy oświetlenia, znaki poziome i pionowe, a w szczególnie niebezpiecznych miejscach w barierki wygradzeniowe.</p> <p>Celem projektu będzie poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie MOF Krasnystaw PLUS poprzez stworzenie infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki rowerowej.</p>	
UZASADNIENIE REALIZACJI	WSKAŹNIKI REZULTATU
<p>Projekt wynika ze zidentyfikowanych potrzeb społecznych – zwiększonego zainteresowania aktywną formą wypoczynku, jaką jest turystyka rowerowa (efekt popularyzacji zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego), a także potencjału MOF dotyczącego dużej powierzchni terenów o wysokich walorach krajobrazowych oraz bogatego dziedzictwa kulturowego. Ponadto, biorąc pod uwagę przebiegającą przez MOF trasę rowerową Polski Wschodniej „Green Velo”, a jednocześnie słabo rozwiniętą infrastrukturę ścieżek rowerowych, zaplanowano do realizacji ww. przedsięwzięcie. Wpisuje się ono w długoterminową koncepcję budowy infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej, stawiającej sobie za cel rozwój aktywnych form turystyki oraz ułatwienie dostępu do miejsc atrakcyjnych turystycznie.</p> <p>Rozwój ruchu rowerowego, jako ekologicznego środka transportowego przyniesie inne korzyści, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozytywny efekt środowiskowy – zmniejszenie energochłonności w podróżach, a zatem ograniczenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do środowiska, • poprawa funkcjonalności przestrzeni miejskiej – zmniejszenie liczby samochodów i uporządkowanie ruchu kołowego. <p>Projekt wpisuje się w Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń, Działanie 2.1.2. Rozwijanie sprawnego systemu transportowego. Jest również związany z celem głównym projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS” – przyczynia się do zwiększenia spójności obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS w wymiarze turystycznym i terytorialnym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 5 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury okołoturystycznej – 5 000 osób/rocznie.

Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
5.	Modernizacja energetyczna w budynkach użyteczności publicznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	40 mln zł	Miasto Krasnystaw, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana/mieszkańcy, instytucje
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu dotyczy kompleksowej modernizacji energetycznej następujących obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych w MOF:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <u>teren Miasta Krasnystaw</u> – Urząd Miasta Krasnystaw, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Centrum Sportowo-Rekreacyjne, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Zespół Szkół Nr 1, Zespół Szkół Nr 4, Zespół Szkół Nr 5, Przedszkole Nr 1, Przedszkole Nr 4, Przedszkole Nr 5, Przedszkole Nr 6, Przedszkole Nr 8, Żłobek Miejski, Ochotnicza Straż Pożarna Zastawie; 2) <u>teren Gminy Krasnystaw</u> – Zespół Nr 1 Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Siennicy Nadolnej, Gimnazjum Nr 2 im. mjr Stanisława Sokołowskiego w Zakręciu, Zespół Nr 3 Przedszkola, Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Stanisława Konarskiego w Krasnymstawie, Zespół Nr 4 Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Małochwieju Dużym, Zespół Nr 5 Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Krupem, Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Jaślikowie, punkt przedszkolny w Stężycy Kolonii, budynek 15C w Siennicy Nadolnej (OZE), budynek Gminnego Centrum Kultury w Siennicy Nadolnej (OZE), budynek Urzędu Gminy Krasnystaw (OZE), budynek WDK w Krynicy (OZE); 3) <u>teren Gminy Siennica Różana</u> – Urząd Gminy Siennica Różana, Zespół Szkół w Siennicy Różanej, Centrum Kultury w Siennicy Różanej, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Siennicy Różanej. <p>Zakres rzeczowy obejmuje wykonanie: inwentaryzacji budynków i audytów energetycznych oraz w zależności od obiektu: termomodernizacji, wymiany wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne i/lub montażu odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, systemy fotowoltaiczne, pompy ciepła).</p> <p>Celem głównym projektu będzie racjonalizacja zużycia i ograniczenie strat energii w sektorze publicznym oraz obniżenie tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń do środowiska na terenie MOF Krasnystaw PLUS.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 50 000 m² 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie obiektów – 32 szt.
UZASADNIENIE REALIZACJI				WSKAŹNIKI REZULTATU

<p>W wyniku diagnozy stwierdzono, że jedną z głównych barier rozwojowych jest niewystarczająca efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych na terenie MOF Krasnystaw PLUS.</p> <p>W celu zmniejszenia zużycia energii, a tym samym obniżenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne (będącego jednym z najważniejszych potencjałów rozwojowych MOF), istnieje konieczność podjęcia działań prowadzących do zwiększenia sprawności istniejących instalacji i urządzeń, a także poprawy efektywności energetycznej budynków sektora publicznego. Budynki te posiadają duży potencjał z zakresu możliwości oszczędności energii, ponieważ nadal charakteryzują się wysokim wskaźnikiem utraty ciepła. Ponadto poprzez zastosowanie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE) na większą skalę, nastąpi dywersyfikacja energetyczna, która zwiększy bezpieczeństwo MOF Krasnystaw PLUS, a także odciążą istniejące sieci przesyłowe i ograniczy straty energii związane z jej przesyłem.</p> <p>Projekt jest zgodny z Celem strategicznym 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń, Działanie 2.1.1. Zwiększanie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Ponadto wpisuje się pośrednio w cel główny projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS” poprzez wpływ na osiągnięcie spójności terytorialnej i turystycznej przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 0 szt. 2. Ilość zmniejszonej emisji CO₂ – 15 000 Mg CO₂/rok 		
Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
6.	Stworzenie prozdrowotnego i ponadregionalnego produktu turystycznego opartego na chmielu, wodach termalnych, tożsamości kulturowej i potencjale natury MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	20 mln zł	Miasto Krasnystaw, Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana/mieszkańcy, turyści
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiotem projektu jest stworzenie wspólnego dla całego MOF Krasnystaw PLUS produktu turystycznego, wykorzystującego bogate dziedzictwo naturalne i kulturowe, a opartego na produktach naturalnych związanych z uprawą chmielu i/lub wodach termalnych.</p> <p>Zakres rzeczowy zawiera wszystkie niezbędne działania, obejmujące m.in. wykonanie odwiertów w celu odkrycia wód termalnych, stworzenie unikalnej oferty wykorzystującej właściwości chmielu, zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz budowę niezbędnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, zapewnienie warunków do rozwoju bazy okołoturystycznej, a także odpowiednią promocję w skali ponadregionalnej.</p> <p>Celem projektu będzie zwiększenie atrakcyjności turystycznej MOF Krasnystaw PLUS poprzez stworzenie wspólnego prozdrowotnego i ponadregionalnego produktu turystycznego.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 291 000 m² 2. Liczba nowych produktów turystycznych – 1 szt.

UZASADNIENIE REALIZACJI				WSKAŹNIKI REZULTATU
<p>W związku z tym, że najważniejsze potencjały rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS to bogate dziedzictwo naturalne oraz duża powierzchnia obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia jest uzasadniona, gdyż przyczyni się w znacznej mierze do rozwoju funkcji turystycznej oraz ochrony środowiska. Ponadto wpłynie na niwelację występujących barier, związanych z niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą okołoturystyczną oraz małą liczbą obiektów noclegowych, w tym gospodarstw agroturystycznych na terenie MOF.</p> <p>Osiągnięcie długofalowego efektu przedsięwzięcia w postaci postrzegania terenu MOF jako atrakcyjnego turystycznie, wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego, zrównoważenie lokalnego rynku pracy, a tym samym zwiększenie dochodów JST. W konsekwencji będzie to również czynnik dynamizujący rozwój społeczny i gospodarczy obszaru.</p> <p>Projekt realizuje Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 2.2.2. Gospodarowanie zasobami naturalnymi, a jego działania wpłyną na osiągnięcie celu głównego „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS” poprzez wpływ na spójność w wymiarze turystycznym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 5 szt. 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 300 osoby/rok
Lp.	NAZWA PROJEKTU	TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT	BENEFICJENCI/ GRUPY DOCELOWE
7.	Utworzenie szlaku obiektów dziedzictwa kulturowego MOF Krasnystaw PLUS	2015–2020	5 mln zł	Gmina Krasnystaw, Gmina Siennica Różana/turyści, mieszkańcy
CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU				WSKAŹNIKI PRODUKTU
<p>Przedmiot projektu dotyczy ochrony, wsparcia i utworzenia szlaku najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego MOF Krasnystaw.</p> <p>W ramach zakresu rzeczowego przewiduje się przebudowę, modernizację, adaptację i/lub renowację zabytków oraz innych obiektów o wartościach historycznych i kulturowych, a także zagospodarowanie ich przyległego otoczenia w niezbędną infrastrukturę turystyczną. Uzupełnieniem działań będzie przełamywanie barier przestrzennych w dostępie do kultury poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii (e-kultura). Elementem integrującym wszystkie obiekty będzie stworzenie z nich ponadregionalnego szlaku dziedzictwa kulturowego MOF.</p>				<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obiektów i/lub terenów objętych projektem – 280 m² 2. Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem – 1 szt.

<p>Celem projektu jest zwiększenie dostępności zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez stworzenie szlaku najważniejszych obiektów zabytkowych z terenu MOF Krasnystaw PLUS.</p>	
<p>UZASADNIENIE REALIZACJI</p>	<p>WSKAŹNIKI REZULTATU</p>
<p>W przestrzeni MOF Krasnystaw PLUS zlokalizowane są cenne zasoby dziedzictwa historyczno-kulturowego, uznane za potencjał rozwojowy. Istotną przesłanką realizacji ww. przedsięwzięcia jest konieczność zahamowania degradacji technicznej obiektów zabytkowych i zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru. Wdrożenie ww. działań przyczyni się do rozwoju lokalnej gospodarki, tworzenia okołoturystycznych miejsc pracy, aktywizacji społecznej, a także pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców. Ponadto wzmocni identyfikację społeczności lokalnej z miejscem zamieszkania, w którym podkreśla się endogeniczne walory jako ważny i wymierny potencjał rozwoju.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z Celem strategicznym 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego. Wpływa również na osiągnięcie celu głównego „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”, tj. spójności w wymiarze turystycznym przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w ciągu 2 lat od zakończenia realizacji projektu – 1 szt. 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 300 osoby/rok

Źródło: Opracowanie własne

W wyniku prac nad określeniem projektów wspólnych dla całego obszaru MOF Krasnystaw PLUS zidentyfikowano również listę projektów komplementarnych – możliwych do realizacji w latach 2014–2020 (z perspektywą do 2030 roku) i odpowiadających na założenia Strategii, tj. cele strategiczne, priorytety i działania:

1. **Rewitalizacja zdegradowanych terenów MOF Krasnystaw PLUS** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.2. Wzrost jakości życia mieszkańców, Działanie 1.2.1. Kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej).
2. **Budowa Centrum Usług Społecznych na terenie MOF Krasnystaw PLUS** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.2. Wzrost jakości życia mieszkańców, Działanie 1.2.2. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych).
3. **Wdrożenie spójnego systemu e-administracji na terenie MOF Krasnystaw PLUS** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.2. Wzrost jakości życia mieszkańców, Działanie 1.2.2. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych).
4. **Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej na obszarze MOF Krasnystaw PLUS** (Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń, Działanie 2.1.1. Zwiększanie efektywności energetycznej i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii).
5. **Turystyczne wykorzystanie potencjału Muzeum Regionalnego w Krasnymstawie** (Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego).
6. **Zagospodarowanie Zaulku Nadrzecznego w Krasnymstawie** (Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego).
7. **Rewitalizacja przestrzeni zespołu zamkowo-parkowego w Krupem** (Cel strategiczny 2. Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami – Priorytet 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działanie 2.2.1. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego).

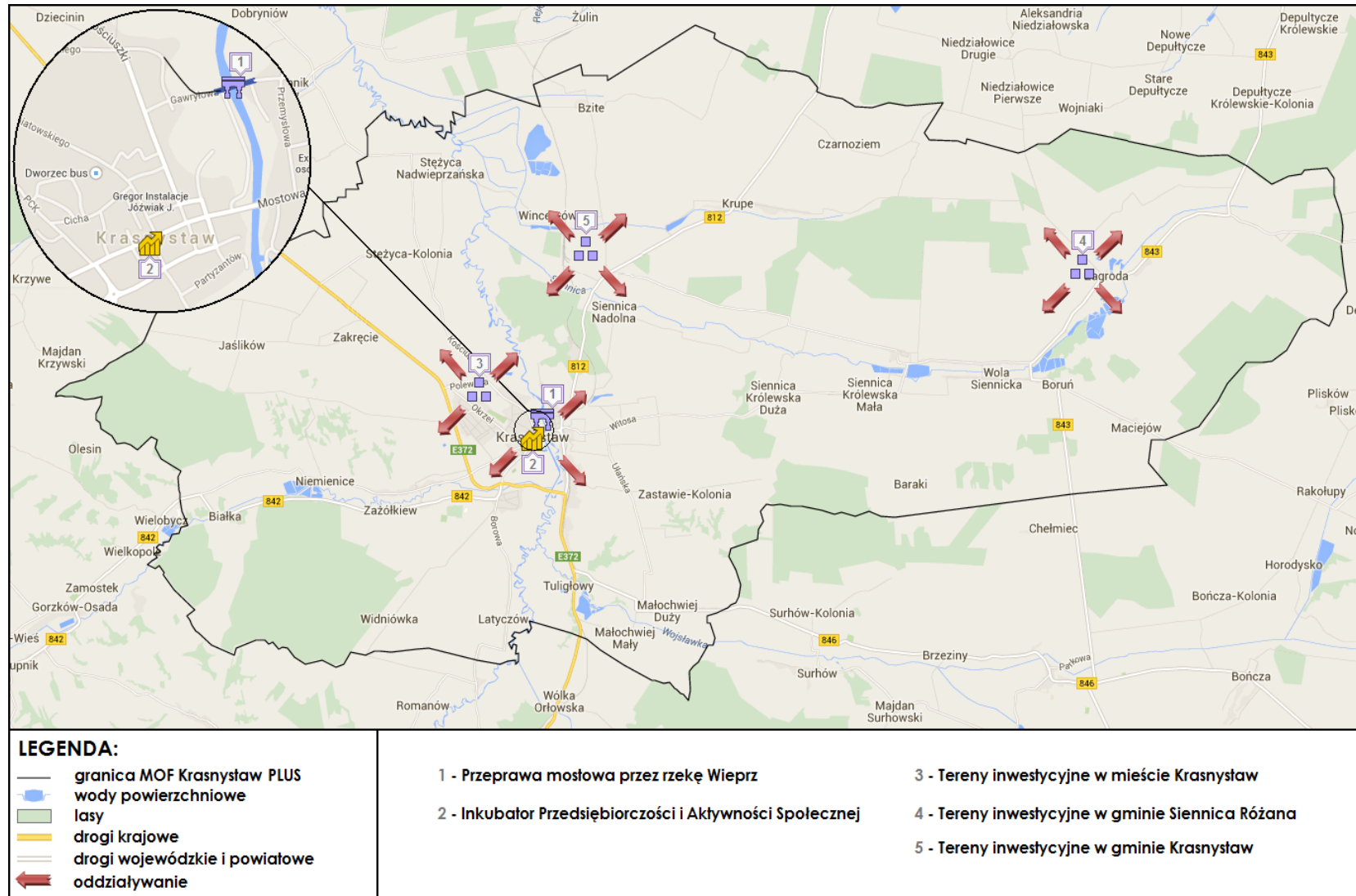
8. **Stworzenie systemu szkolenia pozwalającego na przekwalifikowanie mieszkańców do innych zawodów** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy, Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości).
9. **Stworzenie systemu wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.1. Powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy, Działanie 1.1.1. Pobudzanie przedsiębiorczości).
10. **Budowanie kompetencji kluczowych u uczniów poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych: edukacyjno-wychowawczych, psychologiczno-pedagogicznych oraz rozwój bazy dydaktycznej na wszystkich poziomach kształcenia** (Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny i gospodarczy – Priorytet 1.2. Wzrost jakości życia mieszkańców, Działanie 1.2.2. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych).

1.3. Zasięg terytorialny planu działania

Plan działań Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS został przygotowany w sposób zintegrowany z uwzględnieniem specyfiki każdego ze zidentyfikowanych obszarów problemowych (tj. niskiej aktywności gospodarczej, z niewykorzystanym potencjałem turystycznym, wymagających rewitalizacji, zdegradowanego środowiska naturalnego), a także zilustrowany terytorialnie, co przedstawione zostało na mapach 2–5.

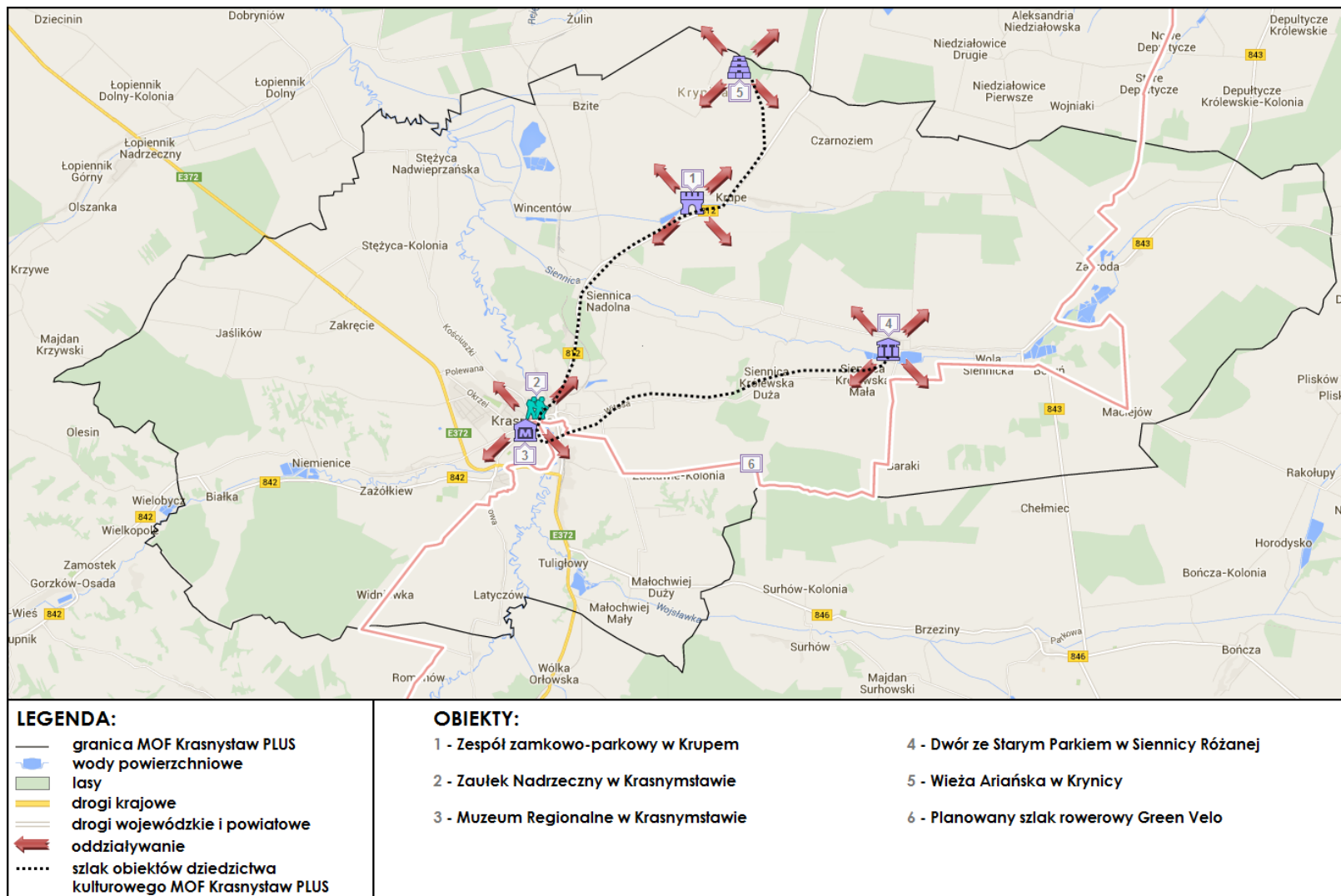

Mapa 2 Obszary niskiej aktywności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 3 Obszary z niewykorzystanym potencjałem turystycznym

Źródło: Opracowanie własne

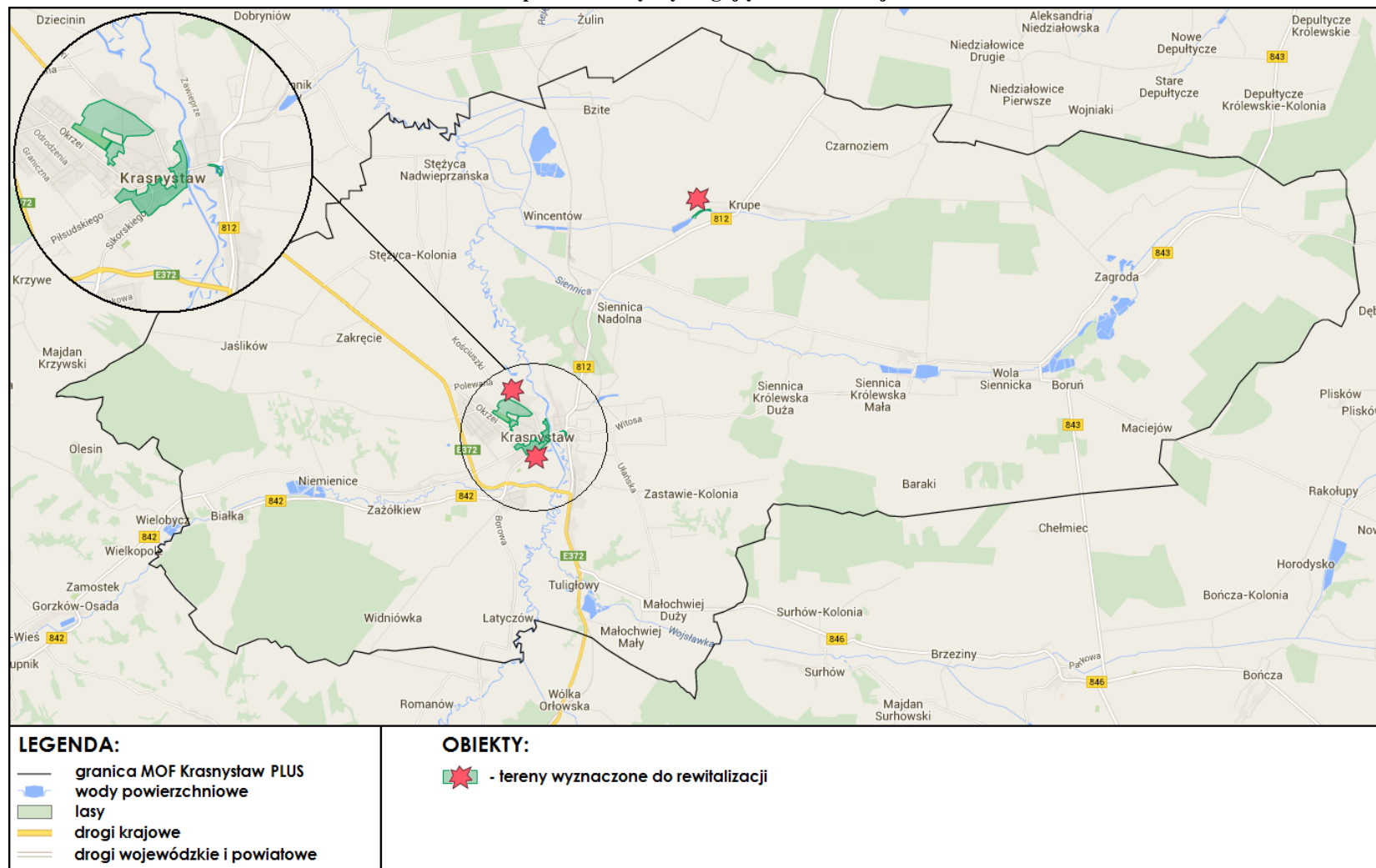
POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Mapa 4 Obszary wymagające rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

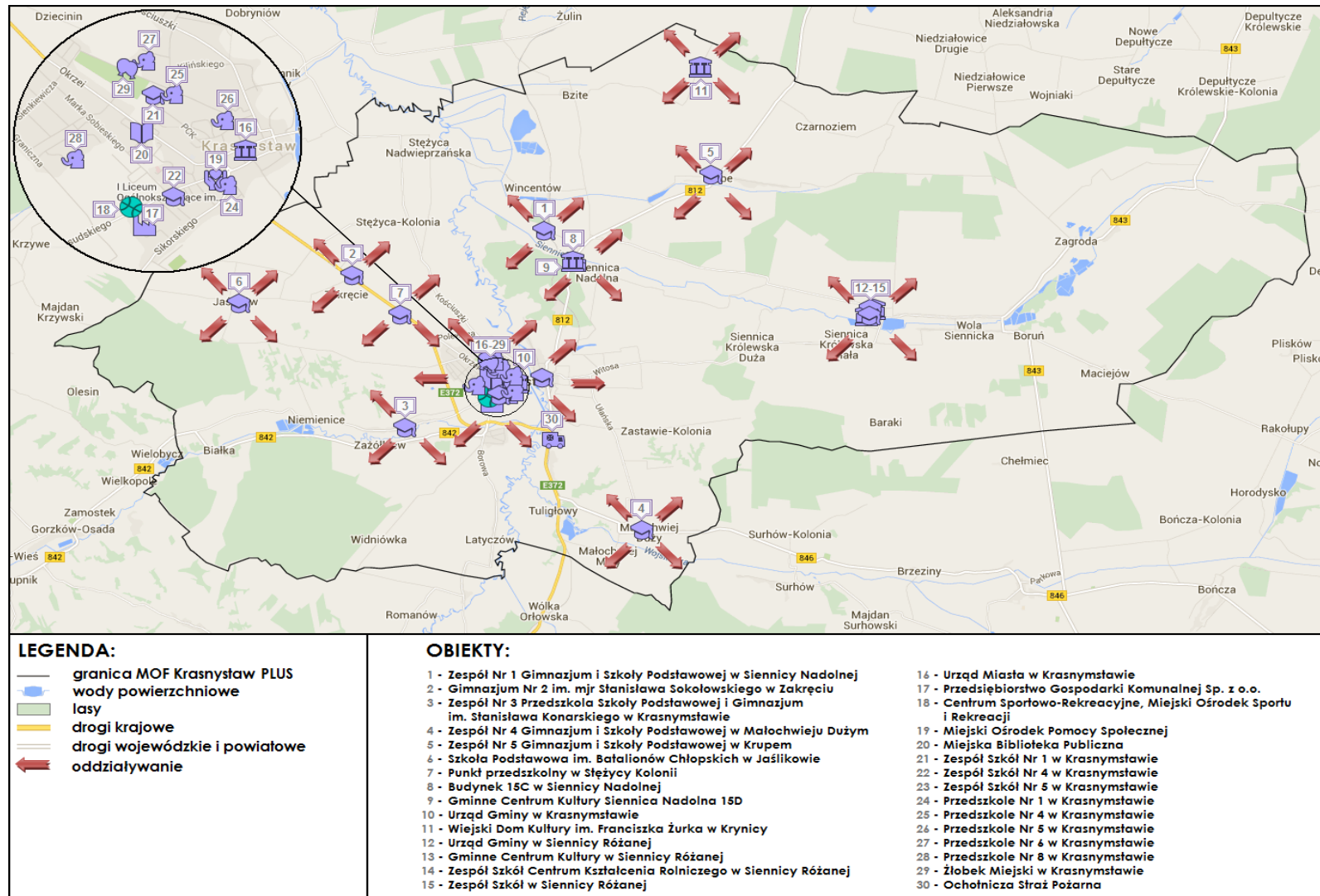

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Mapa 5 Obszary zdegradowanego środowiska naturalnego

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Analiza wykonalności projektów

Projekty zaplanowane do realizacji na terenie MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 (z perspektywą do 2030 roku) poddane zostały analizie pod kątem ich wykonalności technicznej, wpływu na środowisko, a także możliwości sfinansowania przez jednostki samorządu terytorialnego. Analizę wraz z rekomendacjami uwzględniającymi uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne przedstawia tabela 11.

Tabela 11 Analiza wykonalności projektów w aspekcie technicznym, środowiskowym i finansowym

Analiza wykonalności technicznej projektów
<p>Zaplanowane do realizacji projekty na terenie MOF Krasnystaw PLUS cechują się funkcjonalnością rozwiązań, odpowiadają na potrzeby beneficjentów i grup docelowych oraz wiążą się bezpośrednio z celami strategicznymi dokumentu. Przyjęte rozwiązania technologiczne w przedsięwzięciach inwestycyjnych sprawią, że ich rezultaty będą służyć użytkownikom przez okres minimum 5 lat od daty finansowego zakończenia projektu/projektów. Wszelkie prace będą wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej, przy zachowaniu odpowiednich przepisów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Zastosowane zostaną wyłącznie materiały i technologie posiadające odpowiednie oznaczenia, dla których wydano aprobaty techniczne lub deklaracje zgodności, za wyjątkiem wyrobów niemających istotnego wpływu na spełnienie wymagań podstawowych oraz wyrobów wytwarzanych i stosowanych według tradycyjnie uznanych zasad sztuki budowlanej. Przy realizacji konkretnych inwestycji respektowana będzie <i>Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane</i> (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409 z późn. zm.) oraz inne wymagane przepisy techniczno-budowlane. Odrębnie dla każdego zadania powinna zostać wykonana niezbędna dokumentacja techniczna obejmująca w zależności od zakresu przedmiotowego: projekt budowlany; projekt wykonawczy; przedmiar robót; kosztorys inwestorski; specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych – w rozbiciu na poszczególne branże: drogowa, sanitarna, elektroenergetyczna; koncepcję przestrzenną; program funkcjonalno-użytkowy, a także inwentaryzację budowlaną budynków i audyt energetyczny. Przeprowadzone zostaną analizy wariantów alternatywnych, w celu wyboru rozwiązań optymalnych. Przyjęte rozwiązania techniczne w niniejszej dokumentacji stanowią będą kompromis pomiędzy kosztami, a parametrami jakościowymi. Dzięki temu wybrane przedsięwzięcia będą optymalne przede wszystkim pod względem kosztów wykonania i czasu realizacji.</p> <p>Poszczególne JST posiadają doświadczoną oraz kompetentną kadrę pracowników. Pracownicy w prawidłowy i odpowiedzialny sposób przygotowują projekty, przeprowadzają procedury zamówień publicznych, będą koordynowały realizację przedsięwzięć, prowadziły nadzór finansowy nad ich wykonaniem, ewidencję księgową środków pochodzących ze środków zewnętrznych (w tym z UE) oraz prawidłowo je rozliczają. Analizując doświadczenie JST w realizacji różnego typu projektów, stwierdza się, iż zostały one prawidłowo przeprowadzone oraz rozliczone.</p> <p>Analizy efektywności przedsięwzięć inwestycyjnych zakładać będą ściśle określone terminy, między innymi: harmonogram wydatkowania nakładów, okres życia projektu czy czasu zwrotu poniesionych nakładów. Opóźnienia przy realizacji inwestycji zwykle przyczyniają się do zwiększenia kosztów dla inwestora. Związane jest to z zamrożeniem wolnych środków, a sytuacja ta negatywnie wpływa na innych uczestników rozpoczętego procesu inwestycyjnego. Czas potrzebny na wykonanie zakresu rzeczowego projektów zostanie określony przez osoby posiadające duże doświadczenie, dlatego też ryzyko związane z terminem realizacji zadań szacuje się jako niskie,</p>

co sprawia, iż przedsięwzięcia będą wykonalne pod względem technicznym w sposób efektywny.

Reasumując należy stwierdzić, że projekty są wykonalne pod względem technicznym, przyjęte technologie oraz parametry techniczne będą optymalne oraz zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi i normami w kraju oraz Unii Europejskiej.

Analiza wpływu na środowisko projektów

Szczegółowa analiza wpływu na środowisko zaplanowanych projektów została przeprowadzona w dokumencie *Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku*. Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony w oparciu o wytyczne *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.), a także uzgodnienia dokonane z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Lublinie.

Zakres przedmiotowy dokumentu dotyczy możliwego oddziaływania realizacji zadań zaplanowanych w Strategii na poszczególne elementy środowiska. Analizie poddano również ocenę występowania oddziaływań skumulowanych, analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań kompensacyjnych, które prowadzą do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie lub pokrycia szkód dokonanych w środowisku.

Biorąc pod uwagę zapisy Prognozy można stwierdzić, że projekty zawarte w Strategii zarówno w kontekście oddziaływań bezpośrednich, jak i pośrednich nie wpłyną negatywnie na środowisko.

Analiza możliwości sfinansowania projektów przez JST

Możliwość sfinansowania przedsięwzięć została przeanalizowana z uwzględnieniem sytuacji budżetowej poszczególnych JST (zawartej w dokumencie *Diagnoza miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS* – stanowiącym Tom I Strategii). Wskazuje ona na dwie podstawowe bariery. Pierwszą z nich jest odnotowywany w ostatnich latach niższy od średniej dla kraju i województwa udział w dochodach własnych dochodów z podatku od osób fizycznych (poza Miastem Krasnystaw) oraz podatku od osób prawnych. Oznacza to słabą samodzielność finansową jednostek, która w istotny sposób oddziałuje na zdolność realizacji długookresowych zadań o charakterze rozwojowym. Drugą barierą są niższe niż średnia w kraju i województwie oraz stale malejące wydatki majątkowe ogółem na 1 mieszkańca, które przeznaczone są na długo- lub krótkookresowe cele inwestycyjne, dynamizujące rozwój gospodarczy obszaru MOF.

Z uwagi na zaistniałą sytuację, w części IV, rozdział 2 wskazano rekomendacje dotyczące możliwych źródeł finansowania konkretnych projektów. Wszystkie JST posiadają płynność finansową i są w stanie zagwarantować w budżecie środki na wkład własny w przypadku uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym z UE. Wdrożenie wszystkich zaplanowanych projektów przyniesie efekt w postaci zwiększonych dochodów do budżetów JST.

Przy realizacji projektów będzie przestrzegane prawo wspólnotowe i krajowe w zakresie zasad przejrzystości, jawności i ochrony uczciwej konkurencji. Wykonawca zostanie wybrany obiektywnie i w sposób bezstronny. Zamówienia będą udzielane zgodnie z art. 44 ust. 3 *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) tj. w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Prace realizowane w ramach projektów będą podlegać przepisom *Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych* (Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.).

Podsumowując należy stwierdzić, że zaplanowane projekty są możliwe do sfinansowania przez JST oraz zasadne z punktu widzenia gospodarczego rozwoju obszaru MOF Krasnystaw PLUS.

Źródło: Opracowanie własne

1.5. Analiza wielokryterialna – weryfikacja projektów w odniesieniu do potencjałów MOF Krasnystaw PLUS

W toku prac nad dokumentem dokonano analizy wielokryterialnej potencjałów MOF Krasnystaw PLUS. Celem takiego działania była weryfikacja wybranych projektów kluczowych pod kątem ich zgodności z potencjałami w zakresie sześciu obszarów strategicznej interwencji (jednocześnie będących wskazanymi kierunkami rozwojowymi), tj. demografii, zatrudnienia i rynku pracy, przedsiębiorczości lokalnej i rozwoju gospodarczego, komunikacji i transportu, infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa oraz turystyki. Analiza polegała na ocenie wpływu poszczególnych potencjałów (w skali 0–3, gdzie: 0 – brak wpływu, 1 – wpływ mały, 2 – wpływ średni, 3 – wpływ duży) na cel główny Strategii: „wzrost liczby miejsc pracy na terenie MOF Krasnystaw PLUS”, przy pomocy określonych 20 kryteriów i przypisanych im wag w skali 1–10. Analizę wielokryterialną przedstawiono w tabeli 12. Wpływ stanowi iloczyn poszczególnych wag i ocen, które po zsumowaniu pozwoliły na uszeregowanie potencjałów pod względem ważności dla dalszego rozwoju MOF Krasnystaw PLUS. W tym celu potencjały podzielono na następujące trzy kwartyle:

- I. KWARTYL – obejmujący 25% potencjałów wraz z 7 najważniejszymi przedsięwzięciami, które w swoich działaniach wykorzystują te potencjały do dalszego rozwoju MOF Krasnystaw.
- II. KWARTYL – zawierający 50% kolejnych potencjałów wraz z 5 przedsięwzięciami odpowiadającymi na te potencjały.
- III. KWARTYL – zawierający 25% ostatnich potencjałów wraz z 5 przedsięwzięciami odnoszącymi się w swym zakresie do tych potencjałów.

W I kwartyli znajdują się potencjały o sumie równej i/lub większej niż 200 pkt., w II kwartyli z przedziału 150–199 pkt., natomiast w III kwartyli – równej i/lub mniejszej niż 149 pkt. Mapy strategiczne 1–3 przedstawiają potencjały zawarte w każdym kwartyli z przyporządkowanymi do nich przedsięwzięciami do realizacji na terenie MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku.

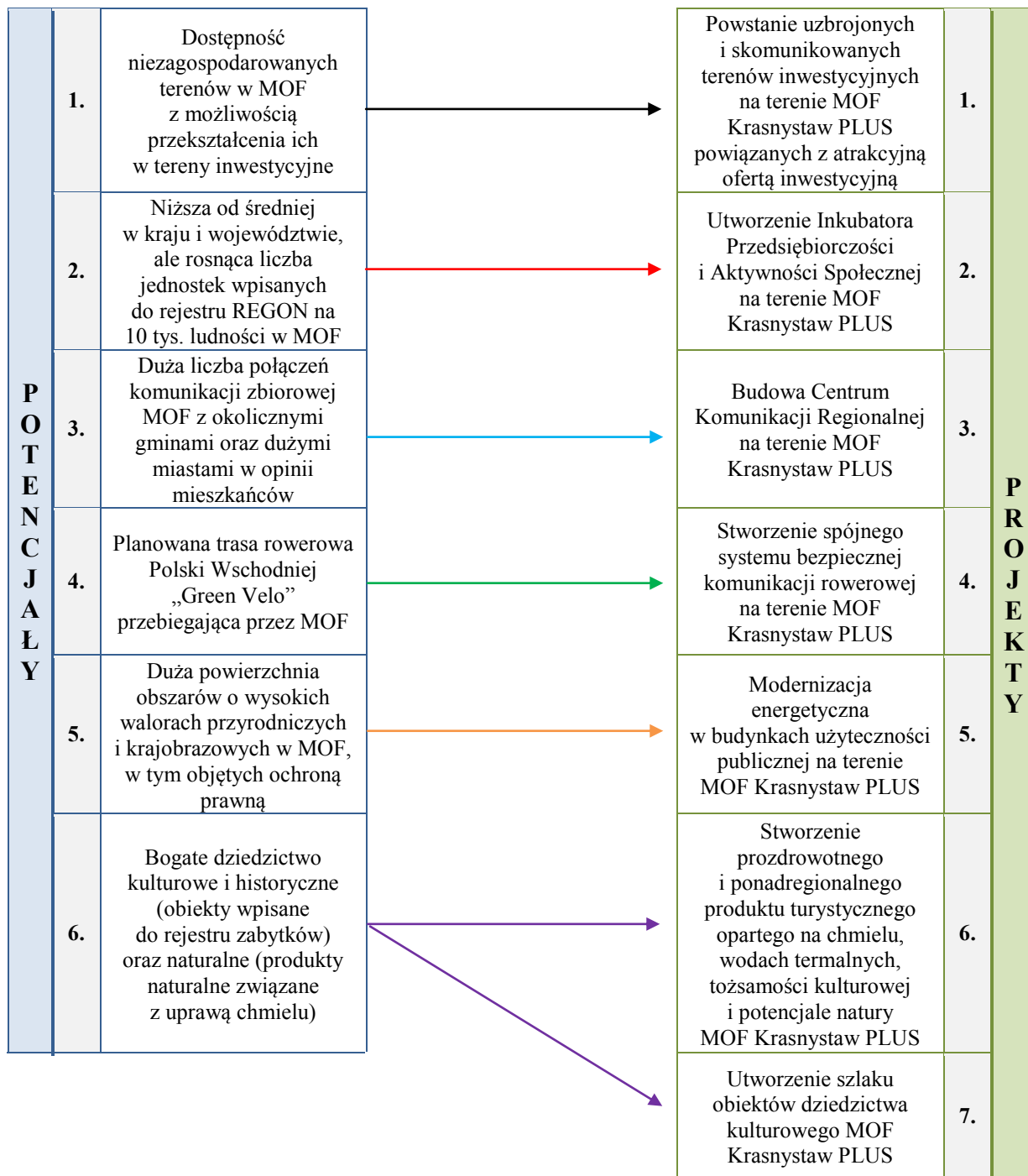
Tabela 12 Analiza wielokryterialna dla poszczególnych potencjałów MOF Krasnystaw PLUS

KRYTERIA																						
Lp.	Nazwa	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	SUMA
		wpływ na wzrost liczby nowo rejestrowanych działalności gospodarczych	wpływ na tworzenie nowych miejsc pracy	wpływ na powstawanie nowych organizacji pozarządowych	wpływ na budowanie klimatu przedsiębiorczości	wpływ na atrakcyjność inwestycyjną obszaru	wpływ na wzrost estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej	wpływ na zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych	wpływ na ograniczenie tzw. niskiej emisji zanieczyszczeń	wpływ na zachowanie wysokich walorów przyrodniczych	wpływ na możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii	wpływ na ograniczenie kosztów korzystania z energii	wpływ na usprawnienie systemu transportu zbiorowego	wpływ na zwiększenie mobilności mieszkańców	wpływ na atrakcyjność turystyczną MOF Krasnystaw PLUS	wpływ na ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego	wpływ na efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa naturalnego	wpływ na wzrost dochodów własnych JST wchodzących w skład MOF Krasnystaw PLUS	wpływ na rozwój inicjatyw oddolnych realizowanych przez mieszkańców	wpływ na wzrost zastosowania TIK w sektorze publicznym i gospodarczym	wpływ na unikatowość MOF Krasnystaw PLUS w skali regionalnej	
		10	10	7	7	10	5	5	3	5	3	1	1	3	5	3	3	10	5	1	10	
1.	Dodatnie saldo migracji w Gminie Siennica Różana	20	10	7	7	20	5	10	0	5	6	2	3	6	0	0	0	10	5	2	0	118
2.	Nieznacznie niższy od średniej w kraju i województwie oraz rosnący udział % dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie MOF	20	10	0	14	0	0	15	0	0	0	0	2	6	0	0	0	20	5	0	0	92
3.	Przywiązanie mieszkańców MOF do miejsca zamieszkania	20	10	21	21	0	10	15	3	5	6	2	3	9	5	3	3	20	15	1	0	172
4.	Dobre warunki życia na terenie MOF w ocenie mieszkańców	30	20	14	14	0	10	15	6	10	6	2	3	9	10	3	3	20	15	2	0	192
5.	Wyższa od średniej w kraju i województwie liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w Mieście Krasnystaw	30	30	7	14	20	0	10	0	5	6	3	3	9	5	3	0	30	5	3	0	183
6.	Niższa od średniej w kraju i województwie, ale rosnąca liczba jednostek wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w MOF	30	30	14	21	30	0	10	0	0	6	2	2	9	15	3	0	30	10	3	0	215
7.	Niższa od średniej w kraju i województwie, ale rosnąca liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie MOF	30	20	14	21	30	0	5	0	0	6	2	2	9	10	3	0	30	10	3	0	195
8.	Dominujący udział mikroprzedsiębiorstw w strukturze podmiotów gospodarczych MOF	30	20	0	21	20	0	10	3	5	3	3	2	9	15	0	0	30	5	3	0	179
9.	Bogate tradycje związane z chmielarstwem w MOF	10	10	14	14	10	5	5	6	15	6	3	0	0	15	6	9	20	10	2	30	190
10.	Funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF	20	10	14	21	20	0	15	6	0	9	1	0	0	5	0	6	20	10	3	0	160
11.	Dostępność niezagospodarowanych terenów w MOF z możliwością przekształcenia ich w tereny inwestycyjne	30	30	0	21	30	10	10	3	0	9	1	3	9	10	3	6	30	5	3	20	233
12.	Rosnąca oraz na tym samym poziomie w porównaniu do średniej w kraju i województwie liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców funkcjonujących w MOF	10	10	21	14	10	0	10	6	10	6	1	1	3	10	9	9	10	15	2	0	157
13.	Dogodne położenie MOF przy międzynarodowej trasie ekspresowej S-17 oraz drogach wojewódzkich nr 812, 843, 844, 846	30	20	0	14	30	0	5	0	0	0	0	3	9	15	6	6	20	0	2	0	160
14.	Droga krajowa i wojewódzka przebiegające przez obszar MOF stanowiące połączenie z przejściami granicznymi z Ukrainą	30	20	0	14	30	0	5	0	0	0	0	3	9	15	3	3	20	0	1	0	153
15.	Linia kolejowa nr 69 relacji Rejowiec–Hrebenne oraz linia kolejowa Warszawa–Lwów przebiegające przez obszar MOF	10	10	0	14	20	0	5	0	0	0	1	3	9	15	3	3	10	0	1	0	104
16.	Duża liczba połączeń komunikacji zbiorowej MOF z okolicznymi gminami oraz dużymi miastami w opinii mieszkańców	30	20	14	21	20	10	15	3	15	9	3	3	9	15	3	3	10	10	3	0	216
17.	Wysoki stopień zwodociągowania MOF (Gmina Krasnystaw – 80%, Miasto Krasnystaw oraz Gmina Siennica Różana – 95%)	20	10	0	14	20	10	15	9	15	9	0	0	0	10	0	6	20	0	1	0	159
18.	Rosnąca liczba nowych budynków oddanych do użytkowania na obszarze MOF	10	10	7	14	20	10	10	0	5	9	0	3	3	15	0	0	30	5	2	0	153
19.	Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne (obiekty wpisane do rejestru zabytków) oraz naturalne (produkty naturalne związane z uprawą chmielu)	20	30	21	14	20	15	15	9	15	9	2	3	0	15	9	9	30	15	3	20	274
20.	Duża powierzchnia obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych w MOF, w tym objętych ochroną prawną	10	0	21	14	10	15	10	9	15	9	3	3	0	15	9	9	20	15	3	10	200
21.	Szlaki turystyczne oraz ścieżka przyrodnicza przebiegające przez MOF	10	0	14	14	0	10	5	9	15	6	2	2	3	15	6	6	10	10	0	10	147
22.	Planowana trasa rowerowa Polski Wschodniej „Green Velo” przebiegająca przez MOF	10	10	21	14	10	15	15	9	15	9	3	3	9	15	9	9	30	10	3	20	239
23.	Położenie na szlaku Warszawa–Zamość–Lwów	10	10	0	7	20	0	5	0	5	0	0	0	6	15	9	6	20	5	1	10	129
24.	Wypromowane imprezy kulturalne na terenie MOF o zasięgu ponadregionalnym	0	0	14	7	0	5	10	0	5	0	0	1	0	15	9	3	10	15	3	20	117

Źródło: Opracowanie własne

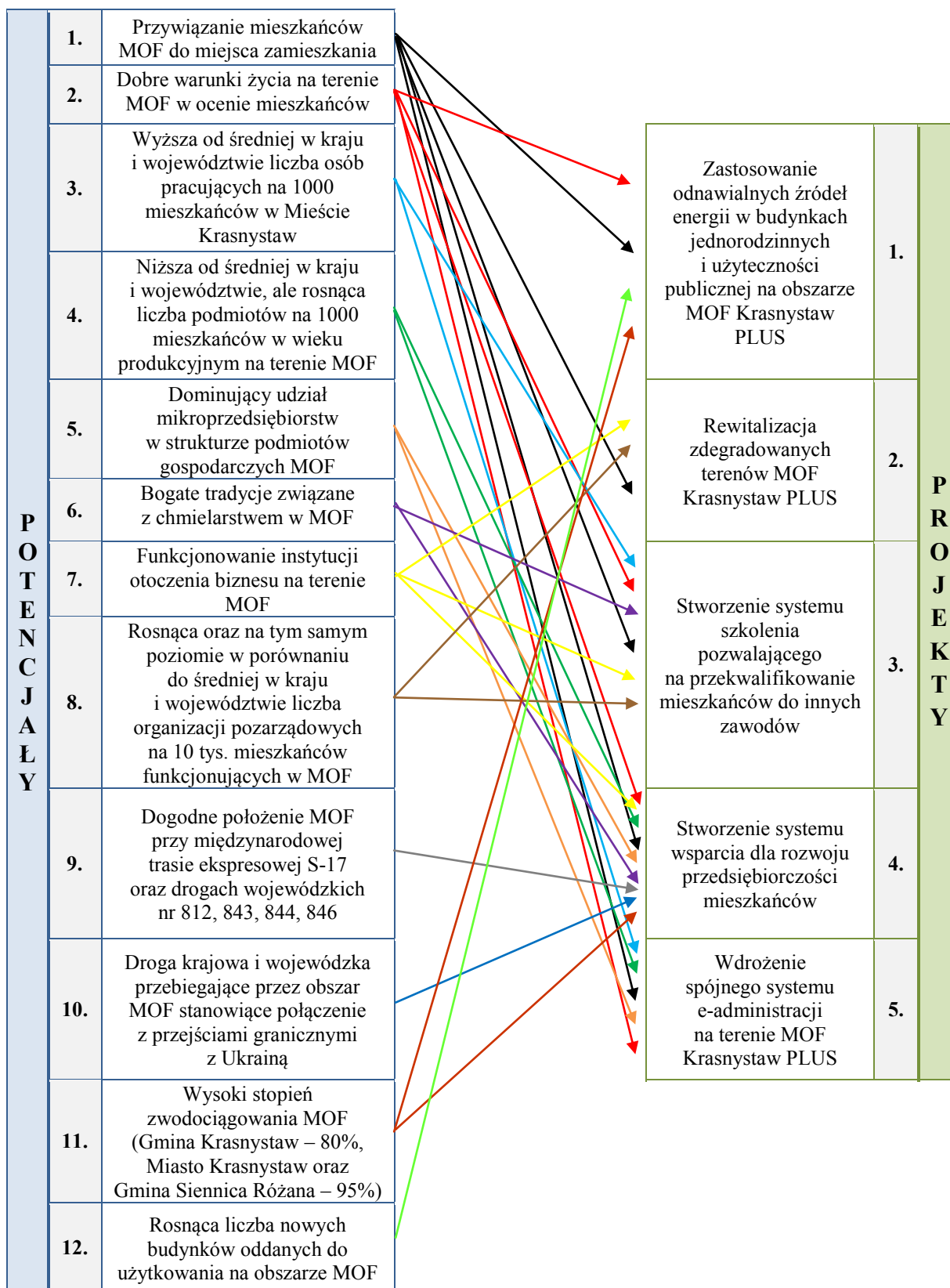
LEGENDA: Kwartyl I ≥ 200 pkt; Kwartyl II 150–199 pkt; Kwartyl III ≤ 149 pkt

Mapa strategiczna 1 Potencjały zawarte w I kwartylu z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami

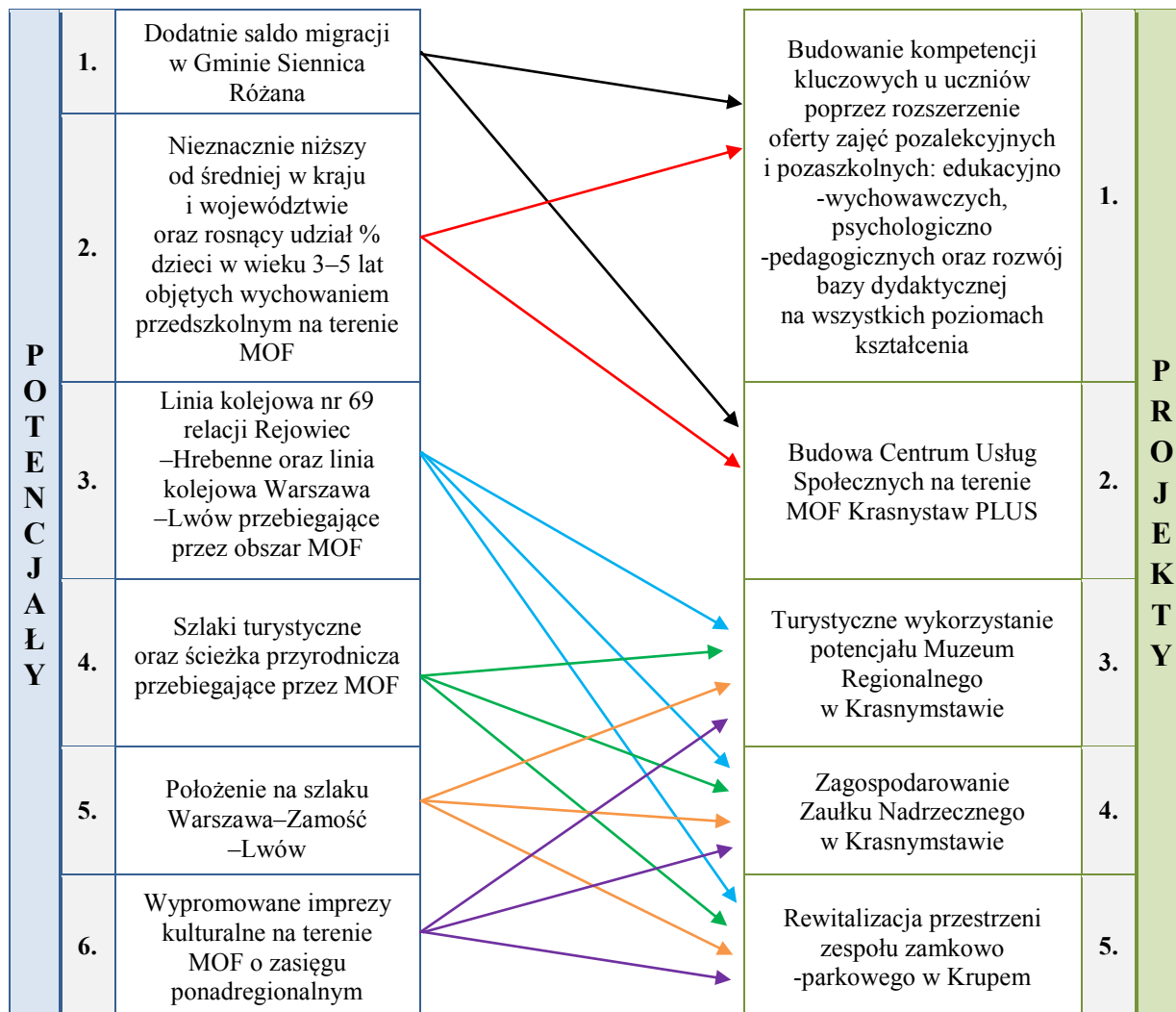
Źródło: Opracowanie własne

Mapa strategiczna 2 Potencjały zawarte w II kwartyli z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami

Źródło: Opracowanie własne

Mapa strategiczna 3 Potencjały zawarte w III kwartyle z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując powyżej przedstawioną analizę wielokryterialną należy stwierdzić, że na etapie planowania dokonano optymalnego i słusznego wyboru 7 kluczowych przedsięwzięć mogących w perspektywie długoterminowej wpłynąć na osiągnięcie celu głównego Strategii, tj. „wzrostu liczby miejsc pracy na terenie MOF Krasnystaw PLUS”, a tym samym determinować jego dalszy rozwój społeczny i gospodarczy.

2. Plan finansowy Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS i odniesienie do instrumentów finansowych

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów, w planie finansowym realizacji Strategii wskazano różne możliwe źródła ich finansowania oraz odniesienie do instrumentów finansowych (tabela 13). Plan finansowy dokumentu uwzględnia propozycję alokacji środków w ramach:

- 1) *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 z dnia 12.02.2015.*
- 2) *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 z dnia 16.12.2014.*
- 3) *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 z dnia 17.12.2014.*
- 4) *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 z dnia 12.12.2014.*

Zgodnie z zapisami RPO WL w odniesieniu do obszarów wsparcia w ramach części priorytetów inwestycyjnych, poza wsparciem bezzwrotnym, rozważana jest możliwość wsparcia również w formie instrumentów finansowych (IF). Ostateczny zakres i forma wsparcia zostanie określona na podstawie analizy *ex-ante*. Dobór instrumentów wsparcia będzie uwzględniał konkretne potrzeby ostatecznych odbiorców, od których będzie uzależniona zarówno forma pomocy, jak i jej wielkość. IZ wybierze podmiot wdrażający instrument finansowy (beneficjenta) dopiero po decyzji o wkładzie w formie IF.

Tabela 13 Plan finansowy Strategii i odniesienie do instrumentów finansowych

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt (w zł)	Możliwe źródła finansowania		Szacowana alokacja na oś priorytetową/ cel (w euro)	Wykorzystanie instrumentów finansowych
1.	Powstanie uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych na terenie MOF Krasnystaw PLUS powiązanych z atrakcyjną ofertą inwestycyjną	40 mln	RPO WL	<i>Priorytet inwestycyjny 3a</i> Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	291 639 451	tak
2.	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości i Aktywności Społecznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	5 mln	RPO WL	<i>Priorytet inwestycyjny 3a</i> Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	291 639 451	tak
3.	Budowa Centrum Komunikacji Regionalnej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	15 mln	RPO WL	<i>Priorytet inwestycyjny 4e</i> Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	258 939 368	tak
4.	Stworzenie spójnego systemu bezpiecznej komunikacji rowerowej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	30 mln	RPO WL	<i>Priorytet inwestycyjny 4e</i> Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	258 939 368	tak
5.			RPO WL	<i>Priorytet inwestycyjny 4a</i> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	150 866 891	tak

	Modernizacja energetyczna w budynkach użyteczności publicznej na terenie MOF Krasnystaw PLUS	40 mln		Priorytet inwestycyjny 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	258 939 368	
			PO IŚ	Priorytet inwestycyjny 4iii. Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	1 828 430 978	tak
6.	Stworzenie prozdrowotnego i ponadregionalnego produktu turystycznego opartego na chmielu, wodach termalnych, tożsamości kulturowej i potencjale natury MOF Krasnystaw PLUS	20 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego Priorytet inwestycyjny 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę	70 707 126	nie
7.	Utworzenie szlaku obiektów dziedzictwa kulturowego MOF Krasnystaw PLUS	5 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	70 707 126	nie
8.	Rewitalizacja zdegradowanych terenów MOF Krasnystaw PLUS	40 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	232 928 490	tak
9.	Budowa Centrum Usług Społecznych na terenie MOF Krasnystaw PLUS	10 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	180 510 722	nie
10.	Wdrożenie spójnego systemu e-administracji na terenie MOF Krasnystaw PLUS	5 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	72 255 674	nie

			PO WER	Priorytet inwestycyjny 11i Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia	639 194 508 regiony słabiej rozwinięte/ 100 528 334 regiony lepiej rozwinięte	nie
11.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach jednorodzinnych i użyteczności publicznej na obszarze MOF Krasnystaw PLUS	5 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	258 939 368	tak
			PO IS	Priorytet inwestycyjny 4iii. Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i sektorze mieszkaniowym	1 828 430 978	tak
12.	Turystyczne wykorzystanie potencjału Muzeum Regionalnego w Krasnymstawie	10 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	70 707 126	nie
13.	Zagospodarowanie Zaułku Nadrzecznego w Krasnymstawie	10 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	70 707 126	nie
14.	Rewitalizacja przestrzeni zespołu zamkowo-parkowego w Krupem	10 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	70 707 126	nie
15.	Stworzenie systemu szkolenia pozwalającego na przekwalifikowanie mieszkańców do innych zawodów	10 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	197 944 462	nie

16.	Stworzenie systemu wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców	2 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	197 944 462	tak
			PROW	Cel szczegółowy 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Działanie M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	1 700 000 000	nie
17.	Budowanie kompetencji kluczowych u uczniów poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych: edukacyjno-wychowawczych, psychologiczno-pedagogicznych oraz rozwój bazy dydaktycznej na wszystkich poziomach kształcenia	5 mln	RPO WL	Priorytet inwestycyjny 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	123 735 094	nie
				Priorytet inwestycyjny 10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	232 928 490	nie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych

3. System wdrażania, monitorowania i sprawozdawczości

3.1. Organizacja procesu zarządzania

Strategia rozwoju MOF Krasnystaw PLUS jest dokumentem długookresowym, określającym cele i kierunki działania na najbliższe lata, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest zintegrowany system wdrażania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację projektu, w tym założeń Strategii, jest Lider – Miasto Krasnystaw, wspólnie z Partnerami – Gminą Krasnystaw i Gminą Siennica Różana. Odpowiedzialność ta wyraża się przede wszystkim w ścisłej współpracy w ramach wykonywanych zadań, w tym zarządzania projektem.

Do realizacji wspólnych projektów i podejmowania wiążących decyzji powołany zostanie Zespół Koordynujący Projektu (ZKP), w skład którego wejdą: trzej gminni Koordynatorzy oraz osoby, które z racji doświadczenia i wiedzy z zakresu zarządzania projektami posiadają w tej dziedzinie kluczowe kompetencje. Będzie on odpowiadał za:

- 1) zaplanowanie oraz przygotowanie dokumentacji związanej z projektem (szczegółowa specyfikacja dokumentacji, a także jej merytoryczna weryfikacja i odbiór);
- 2) przeprowadzenie procedur przetargowych (realizacja zamówień publicznych, w tym przygotowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia);
- 3) rozliczenie finansowe i nadzór finansowy (akceptacja dokumentów finansowych, sporządzanie wniosków o płatność, realizacja płatności);
- 4) promocję i konsultacje społeczne (udział i kontakt w tym zakresie z Wykonawcą).

Dodatkowo Koordynatorzy projektu będą wykonywać funkcje związane z zarządzaniem projektem, tj. przepływem informacji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i ZKP. W razie potrzeby będą kontaktować się z organami zarządzającymi jednostkami samorządu terytorialnego.

W posiedzeniach ZKP mogą uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele Wykonawców, wybranych w postępowaniu przetargowym oraz inni zewnętrzni specjaliści, wskazani przez jednostki samorządu terytorialnego.

Do kontaktów z Wykonawcą uprawniony będzie Koordynator z ramienia Lidera – Miasta Krasnystaw, jednakże w toku prac do konkretnych czynności może on upoważnić zarówno gminnych Koordynatorów, jak i innych członków ZKP.

Dla zapewnienia bardziej efektywnej realizacji działań i większego oddziaływania interwencji stworzone zostały Plany działania (część IV, rozdział 1, podrozdział.1.2), wskazujące kluczowe przedsięwzięcia do realizacji w ramach Strategii. Za wdrożenie tych projektów, w tym również pozyskanie środków zewnętrznych do ich realizacji, odpowiadać będzie Zespół Koordynujący Projektu, a w jego ramach przedstawiciele wydziałów odpowiedzialnych za inwestycje i programowanie strategiczne, funkcjonujących w strukturze organizacyjnej Urzędów JST – Koordynatorzy projektu.

Realizacja założeń dokumentu odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. MOF Krasnystaw PLUS, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, w szczególności w ramach zintegrowanego podejścia, jest zobowiązany przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych. Zasady i szczegóły współpracy z IZ RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 będą wynikać z jej zaleceń oraz rekomendacji, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Dla zapewnienia realizacji zasady partycypacji społecznej, jednostki współdziałać będą także z różnymi partnerami z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego.

Współpraca międzysektorowa odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. MERYTORYCZNYM – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, tj. na zaproszenie Koordynatorów przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego będą każdorazowo brali udział w spotkaniach;
2. ORGANIZACYJNYM – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów;
3. FINANSOWYM – opierającym się na współdziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego.

Celem współpracy jest:

- 1) wykorzystanie potencjału organizacji oraz mieszkańców poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych oraz wspieranych przez wszystkich interesariuszy;
- 2) optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji MOF, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- 3) wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającej się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów i budowania przewag konkurencyjnych wykorzystując endogeniczne potencjały.

3.2. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Strategii ma system monitoringu skuteczności działań.

Bieżącym monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami, zajmować się będzie Zespół Koordynujący Projektu. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych przedsięwzięć w ramach Strategii, a także całego projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”. Jednostki te odpowiedzialne będą za:

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie określonego dla celów i projektów zestawu wskaźników;
- 2) sporządzanie raportów z realizacji dokumentu i przedstawianie ich do zatwierdzenia Radzie Miasta Krasnystaw, Radzie Gminy Krasnystaw oraz Radzie Gminy Siennica Różana na sesjach;
- 3) publikowanie wyników sprawozdawczości na stronie internetowej projektu (<http://krasnystawplus.pl>) i Partnerów projektu.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring rzeczowy pokaże efekty realizacji zintegrowanych przedsięwzięć w odniesieniu do całościowej sytuacji MOF Krasnystaw PLUS, które mierzone będą za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych

zarówno do celów (część III, rozdział 2), jak i konkretnych przedsięwzięć (zawartych w tabeli 10 – część IV, rozdział 2, podrozdział 1.2).

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie Strategii zakłada się monitoring w oparciu o sprawozdania finansowe – okresowe oraz końcowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego planu finansowego.

Sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania Strategii. Będzie się ona odbywać zgodnie z obowiązującymi wytycznymi MliR oraz IZ RPO w tym zakresie. Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji celów strategicznych, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych przedsięwzięć, w tym przygotowywania i przedkładania IZ RPO sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatność.

Przyjęto, że Strategia rozwoju MOF Krasnystaw PLUS ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja. Co najmniej dwukrotnie w trakcie obowiązywania dokumentu analizowane będą postępy w realizacji zapisów, celem podjęcia decyzji dotyczącej potrzeby uaktualnienia jej założeń. Rady Miasta Krasnystaw, Gminy Krasnystaw oraz Gminy Siennica Różana jako instytucje kontrolne i uchwałodawcze mają za zadanie:

- 1) akceptację sprawozdań z realizacji Strategii, zawierających w szczególności stan osiągnięcia założonych wskaźników,
- 2) aktualizację Strategii,
- 3) uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych poszczególnych JST.

4. System ewaluacji i komunikacji społecznej

4.1. Sposób ewaluacji dokumentu

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii w odniesieniu do konkretnych problemów MOF Krasnystaw PLUS z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych podejmowanych działań.

Ocena wszystkich wspólnych przedsięwzięć zostanie dokonana przez ZKP przy współudziale wszystkich grup docelowych oraz w oparciu o opracowanie ewaluacji *ex-post*, czyli na zakończenie obowiązywania dokumentu. Będzie brała pod uwagę pięć następujących kryteriów ewaluacyjnych:

1. **SKUTECZNOŚĆ** (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić, w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. **EFEKTYWNOŚĆ** (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. **UŻYTECZNOŚĆ** (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie Strategii odpowiada zdiagnozowanym problemom MOF Krasnystaw PLUS.
4. **TRAFNOŚĆ** (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia zdefiniowane cele strategiczne i priorytety odpowiadają na potrzeby interesariuszy miejskiego obszaru funkcjonalnego.
5. **TRWAŁOŚĆ** (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą nadal widoczne po zakończeniu jej realizacji.

4.2. *Public relations* Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia zewnętrznego. Szeroka komunikacja stanowić będzie jeden z fundamentów powodzenia całego procesu planowania, służąc osiągnięciu jednego z określonych rezultatów całego projektu: „Wzrost udziału mieszkańców i podmiotów sektora społecznego w planowaniu i projektowaniu rozwoju lokalnego w ramach MOF Krasnystaw PLUS”.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie działań promocyjnych, zgodnie z zawartą umową z MiR na realizację projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”, jest zewnętrzny Wykonawca. Do jego zadań należy wsparcie skutecznej komunikacji projektu, opierającej się na następujących kanałach:

- Internet – utworzenie i aktualizacja strony internetowej opisującej projekt,
- komunikacja bezpośrednia – konferencje, warsztaty, spotkania itp.,
- materiały promocyjne – ulotki i foldery rozdawane podczas ww. form komunikacji bezpośredniej oraz tablice i ścianki informacyjne,
- prasa – artykuły informacyjno-promocyjne w prasie lokalnej obejmującej teren JST biorących udział w projekcie,
- radio – obejmujące zasięgiem MOF Krasnystaw PLUS.

Działania promujące będą miały zasięg lokalny oraz regionalny i skierowane będą do takich grup odbiorców jak:

- mieszkańcy MOF Krasnystaw PLUS;
- podmioty sektora publicznego, społecznego i gospodarczego (media, przedstawiciele środowisk zawodowych, gospodarczych, naukowych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy);
- pracownicy JST wchodzących w skład MOF i ich instytucji podległych;
- inne osoby/podmioty zaangażowane w prace nad planami i dokumentacją MOF.

Wybór ww. form komunikacji ma zapewnić możliwie najszerszy dostęp do osób, środowisk, podmiotów i ich opinii oraz pomysłów obejmujących zakres projektu.

Podmiotami, które będą prowadzić i nadzorować promocję po zakończeniu realizacji projektu, a w jego ramach kampanię wszystkich wspólnych przedsięwzięć zawartych w Strategii są Koordynatorzy z ramienia poszczególnych JST wchodzących w skład MOF, we współpracy z odpowiednimi w tym zakresie Wydziałami Urzędów Miasta i Gmin. Jednostki te mają za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat wspólnie prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów, a także rezultatach działań na poziomie całego obszaru funkcjonalnego.

Po okresie realizacji projektu strona internetowa www.krasnystawplus.pl zostanie umieszczona jako podstrona na stronach internetowych wszystkich JST przez okres obowiązywania dokumentacji strategicznej – do roku 2020. Efekty konsultacji społecznych (protokoły) i kampanii promocyjnych zostaną umieszczone w odpowiednich zakładkach.

Wszystkie podmioty stosować będą zasady promocji wynikające z umowy dotacji na realizację projektu „Utworzenie obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS”, podpisanej z MliR w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013, w tym m.in. informować odbiorców, iż projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych” ogłoszonego przez ww. instytucję.

5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS

Teren MOF Krasnystaw PLUS pod względem położenia odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi oraz bogatą fauną i florą. W celu ochrony cennych gatunków roślin i zwierząt oraz obszarów o unikatowym krajobrazie utworzony został Grabowiecko-Strzelecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Obszar ten obejmuje teren o powierzchni 6 779 ha i odznacza się bardzo dużymi walorami krajobrazowymi, urozmaiconą rzeźbą terenu w postaci suchych dolinek i wąwozów oraz okazami rzadkiej roślinności. Ponadto na terenie MOF Krasnystaw występuje również Skierbieszowski Park Krajobrazowy, Rezerwat Przyrody „Wodny Dół” oraz obszary Natura 2000. Ochroną w formie pomników przyrody objętych zostało 9 drzew i jedno wzgórze.

Przygotowanie i realizacja zadań omawianych w niniejszym dokumencie obligatoryjnie uwzględniać będzie obowiązujące przepisy prawne i respektować obowiązujące zakazy dla ww. form ochrony. W ramach określenia czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego proponowanych działań w *Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku* przeprowadzono analizę, a następnie – ocenę oddziaływania na środowisko.

Przewiduje się, że w ramach Strategii tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji mogą wystąpić negatywne skutki środowiskowe. Pozostałe działania w większości oddziaływać będą pozytywnie, bądź neutralnie na analizowane aspekty. Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku miejscowości;
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- mieszkańców i turystów – ze względu na realizację działań mających na celu rozwój społeczny i gospodarczy oraz poprawę jakości życia;
- dobra materialne – ze względu na uporządkowanie, zagospodarowanie i estetyzację terenów.

Należy zaznaczyć, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ nie jest znana dokładna lokalizacja niektórych przedsięwzięć, jak również ich powierzchnia. Ocena ta nie zastępuje prognozy oddziaływania na środowisko, której obowiązek przeprowadzenia dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne nakłada *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn zm.).

Prognoza Oddziaływania na Środowisko stanowi odrębny dokument, którego głównym celem jest analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem zadań Strategii. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie Oddziaływania na Środowisko Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku* został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie w piśmie z dnia 3 marca 2015 r. sygn. WSTII.411.2.2015.DB oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym w piśmie z dnia 16 lutego 2015 r. sygn. DNS-NZ.7016.14.2015.MW. Sporządzoną Prognozę poddano ocenie przez właściwe organy oraz procesowi konsultacji społecznych. Zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (pismo z dnia 26 marca 2015 r. sygn. WSTII.410.9.2015.DB) jak i Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (pismo z dnia 11 marca 2015 r. sygn. DNS-NZ.7016.21.2015) w pismach opiniujących nie wnieśli zastrzeżeń oraz wyrazili pozytywną opinię przedstawionych dokumentów. W ramach konsultacji społecznych mieszkańcy Miasta i Gminy Krasnystaw oraz Gminy Siennica Różana nie wnieśli uwag oraz nie przedstawili żadnych wniosków.

Prognoza nie zastępuje *Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko*, która to będzie wymagana w przypadku realizacji przedsięwzięć w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397) oraz *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 817).

Analizując ww. rozporządzenia, żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jednak część z nich po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Znaczące grupy przedsięwzięć zawartych w Strategii tworzą inwestycje polegające głównie na budowie nowych obiektów, uzbrojeniu i skomunikowaniu terenów inwestycyjnych, a także zabiegów rewitalizacyjnych. Znaczący wpływ na środowisko będzie odczuwalny poprzez:

- emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliwa przez pojazdy mechaniczne w silnikach spalinowych w trakcie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- uciążliwości hałasowe, związane z wykonywaniem robót budowlanych;
- odpady, powstające w trakcie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

Oddziaływaniem negatywnym związanym z realizacją powyższych zadań może być zanik powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności. W większości działań oddziaływanie to będzie miało charakter odwracalny i chwilowy, a pomimo negatywnych przejściowych uciążliwości, po zakończeniu realizacji przedsięwzięć – będzie widoczny efekt społeczny i ekologiczny. Uciążliwość będzie stanowił również hałas spowodowany pracą ludzi i maszyn w ramach prac budowlano-remontowych, jednak oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na poszczególnym terenie, głównie w porze dziennej.

Modernizacja energetyczna budynków zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii pozwoli spotęgować efekt.

Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pozwoli w przyszłości zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego.

Pozostałe działania zawarte w Strategii nie będą wpływały na środowisko. Prawidłowe wykonawstwo daje gwarancję pełnej ochrony środowiska gruntowego przed wpływami antropogenicznymi. Negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, jak również krajobraz, zaniknie po zakończeniu prac budowlanych i uporządkowaniu terenu. W przypadku występowania niekorzystnych oddziaływań na środowisko istnieje możliwość i konieczność minimalizacji oddziaływań inwestycji na środowisko, poprzez następujące działania:

- właściwe kierowanie pracami;
- prace budowlane i modernizacyjne powinny być prowadzone wyłącznie w porze dziennej, maszynami oraz pojazdami o najlepszych parametrach akustycznych, aby jak najbardziej zmniejszyć uciążliwość hałasu;
- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych;
- nadzór nad skutecznością i jakością realizacji;
- stosowanie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;
- oszczędzanie podczas budowy surowców, takich jak woda, piasek i energia;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Spis map

Mapa 1 Zasięg Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krasnystaw PLUS	20
Mapa 2 Obszary niskiej aktywności gospodarczej	68
Mapa 3 Obszary z niewykorzystanym potencjałem turystycznym	69
Mapa 4 Obszary wymagające rewitalizacji	70
Mapa 5 Obszary zdegradowanego środowiska naturalnego	71

Spis map strategicznych

Mapa strategiczna 1 Potencjały zawarte w I kwartyłu z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami	76
Mapa strategiczna 2 Potencjały zawarte w II kwartyłu z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami	77
Mapa strategiczna 3 Potencjały zawarte w III kwartyłu z przyporządkowanymi im przedsięwzięciami	78

Spis schematów

Schemat 1 Drzewo problemów MOF Krasnystaw PLUS	30
Schemat 2 Drzewo celów MOF Krasnystaw PLUS	31
Schemat 3 Założenia Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Krasnystaw PLUS na lata 2014–2020 z perspektywą do 2030 roku	33

Spis tabel

Tabela 1 Nawiązanie Strategii do dokumentów strategicznych oraz planistycznych	11
Tabela 2 Powierzchnia MOF Krasnystaw PLUS w 2013 r.	21
Tabela 3 Ludność zamieszkująca MOF Krasnystaw PLUS w 2013 r.	21
Tabela 4 Bariery i potencjały rozwojowe MOF Krasnystaw PLUS	22
Tabela 5 Obszary wsparcia w Strategii MOF Krasnystaw PLUS	35
Tabela 6 Matryca logiczna Strategii MOF Krasnystaw PLUS oraz korespondujących osi priorytetowych/działań lub poddziałań w ramach RPO WL 2014–2020	37

Tabela 7 Wskaźniki produktu i rezultatu przyporządkowane do celów Strategii, zgodnie z zapisami RPO WL 2014–2020.....	39
Tabela 8 Szczegółowy opis działań dla celu strategicznego 1.....	41
Tabela 9 Szczegółowy opis działań dla celu strategicznego 2.....	48
Tabela 10 Projekty kluczowe do realizacji na terenie MOF Krasnystaw PLUS w latach 2014–2020 (z perspektywą do 2030 roku).....	56
Tabela 11 Plan finansowy Strategii i odniesienie do instrumentów finansowych.....	80

Bibliografia

1. *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, Komisja Europejska, Bruksela 2010.
2. *Formularz wniosku o przyznanie dotacji w ramach konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych organizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Programów Pomocowych i Pomocy Technicznej – Załącznik nr 1 do Regulaminu Konkursu dotacji.*
3. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
4. *Krajowa Polityka Miejska do 2020 roku* (projekt, wersja I z dnia 27.03.2014), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
5. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010.
6. *Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Krasnystaw PLUS.*
7. *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego*, Biuro Planowania Przestrzennego, Lublin 2002, 2009, 2011, 2012.
8. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013.
9. Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.
10. *Program ochrony środowiska dla powiatu krasnostawskiego na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2017–2020*, Warszawa 2013.
11. *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 16.12.2014.
12. *Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 17.12.2014.
13. *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020*, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 12.12.2014.
14. *Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020*, Lublin 12.02.2015.
15. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego*

- Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347/320 z 20.12.2013).*
16. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347/289 z 20.12.2013).*
  17. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r., Warszawa 2014.*
  18. *Strategia Rozwoju Gminy Krasnystaw 2007–2020. Aktualizacja, Warszawa 2007.*
  19. *Strategia Rozwoju Gminy Siennica Różana na lata 2008–2015, 2008.*
  20. *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Warszawa 2013.*
  21. *Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.*
  22. *Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008–2020, Krasnystaw 2008.*
  23. *Strategia Rozwoju Miasta Krasnystaw na lata 2007–2015 z długookresową prognozą do roku 2020, 2007.*
  24. *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Aktualizacja, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013.*
  25. *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.), Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Lublin 2014.*
  26. *Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. UE C 306 z 17.12.2007).*
  27. *Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23.05.2014.*

28. *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2006 r. nr 227 poz. 1658 z późn. zm.).
29. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.).
30. *Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146).
31. *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013.

Załączniki

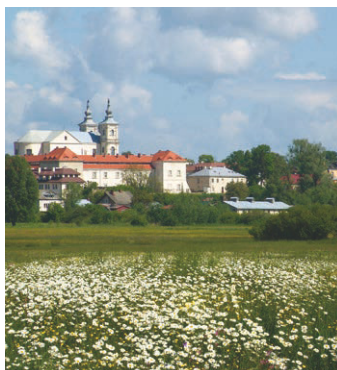
Załącznik nr 1. *Sprawozdanie z procesu opracowania Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS i zapewnienia realizacji zasady partnerstwa*

Załącznik nr 2. *Opinia niezależnej jednostki naukowej na temat Strategii rozwoju MOF Krasnystaw PLUS*

Partnerstwo KRASNYSTAW Plus

Miejski Obszar Funkcjonalny

www.krasnystawplus.pl

Opracowanie:

INICJATYWA LOKALNA . PL